

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten in verband met de invoering van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Invoeringswet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen)

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen, het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten te wijzigen in verband met de invoering van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen; Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel I, onderdelen A en E, vervalt.

B

Artikel I, onderdeel C, wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 36f, eerste lid, komt te luiden:

1. Voor de elektronische overdracht, bedoeld in artikel 36b, tweede lid, wordt een bericht gezonden aan degene voor wie de gerechtelijke mededeling is bestemd.

2. Artikel 36i, eerste lid, onder d, vervalt, onder verlettering van onderdeel e tot onderdeel d.

C

In artikel I, onderdeel H, wordt "Onze Minister van Veiligheid en Justitie" vervangen door "Onze Minister van Justitie en Veiligheid".

D

In artikel I, onderdeel L, wordt "achtste lid" vervangen door "negende lid".

E

In artikel I, onderdeel Z, wordt "vierde lid" vervangen door "vijfde lid".

F

Artikel I, onderdelen AA en DD, vervalt.

G

Artikel I, onderdeel EE, komt te luiden:

EE

Aan artikel 491 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. Voor de veroordeelde die geen raadsman heeft, wijst het bestuur van de raad voor rechtsbijstand een raadsman aan, indien de veroordeelde diens bijstand behoeft gelet op de aard van een krachtens de artikelen 6:6:3 of 6:6:37, in verband met artikel 6:6:4, derde lid, af te nemen verhoor.

H

In artikel I, onderdeel MM, wordt "artikel 552ff" vervangen door "artikel 5.3.14".

I

In artikel I, onderdeel NN, komt artikel 531, tweede lid, eerste volzin, te luiden: De kosten van het nakomen van een vordering tot het verstrekken van gegevens of tot het medewerking verlenen aan het ontsleutelen van gegevens krachtens de artikelen 125k, 126m, 126n, 126na, 126nc tot en met 126ni, 126t, 126u, 126ua, 126uc tot en met 126ui, 126zg, 126zh, 126zi en 126zja tot en met 126zp kunnen de betrokkene uit 's Rijks kas worden vergoed.

J

In artikel I, onderdeel OOa, wordt "artikel 5:4:6, vierde lid, laatste volzin" vervangen door "artikel 5.8.6, vierde lid".

K

Artikel I, onderdeel QQ, wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan artikel 6:1:18, tweede lid, wordt een volzin toegevoegd, luidende: Indien er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat de veroordeelde, bedoeld in artikel 38z, eerste lid, aanhef en onder b en c, van het Wetboek van Strafrecht, wederom een misdrijf zal begaan dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen of indien dit ter voorkoming van ernstig belastend gedrag jegens slachtoffers of getuigen noodzakelijk is, kan de rechter, op vordering van het openbaar ministerie, de proeftijd telkens met ten hoogste twee jaren verlengen.
2. In artikel 6:1:24 wordt "de derde afdeling van titel X van het vierde boek" vervangen door "Titel 3 van het Vijfde Boek".
3. In artikel 6:2:1 wordt "inrichting" telkens vervangen door "inrichting of instelling" en wordt in het eerste lid "artikel 1 van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden" vervangen door "artikel 1.1 van de Wet forensische zorg".
4. Artikel 6:2:8 wordt als volgt gewijzigd:
  - a. Het eerste lid komt te luiden:
    1. Een veroordeelde tot gevangenisstraf die wegens een psychische stoornis, psychogeriatrische aandoening of verstandelijke handicap daarvoor in aanmerking komt, kan worden geplaatst in een instelling voor verpleging van ter beschikking gestelden. In dat geval is artikel 6:2:16 van overeenkomstige toepassing.
  - b. Het derde lid komt te luiden:
    3. De plaatsing, bedoeld in het eerste lid, gebeurt overeenkomstig de Wet forensische zorg.
5. In de artikelen 6:2:9, tweede lid, en 6:2:12, eerste lid, onder a, wordt "de gebrekkige ontwikkeling of psychische stoornis van zijn geestvermogens" vervangen door "een psychische stoornis, psychogeriatrische aandoening of verstandelijke handicap".
6. In artikel 6:2:10, derde lid, onder c, wordt "artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000" vervangen door "artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000".
7. In de artikelen 6:2:11 en 6:3:14 wordt "de reclassering" telkens vervangen door "de reclasseringsinstelling".

8. Artikel 6:2:15 vervalt.
9. Artikel 6:2:17 komt te luiden:

Artikel 6:2:17

1. Beëindiging door de rechter van de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege vindt niet plaats dan nadat de verpleging van overheidswege gedurende minimaal een jaar voorwaardelijk beëindigd is geweest.
  2. Het eerste lid is niet van toepassing indien de rechter bij de beslissing de maatregel van terbeschikkingstelling niet te verlengen met toepassing van artikel 2.3 van de Wet forensische zorg een zorgmachtiging als bedoeld in artikel 6:5, aanhef en onderdeel a, van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, dan wel een rechterlijke machtiging voor opname en verblijf als bedoeld in artikel 24 van de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten afgeeft.
  3. Een terbeschikkingstelling vervalt bij het onherroepelijk worden van een rechterlijke uitspraak waarbij dezelfde persoon wederom ter beschikking wordt gesteld.
10. In artikel 6:2:18, zesde lid, komt de derde volzin te luiden: Indien de veroordeelde geen raadsman heeft, geeft de voorzitter aan het bestuur van de raad voor rechtsbijstand last tot aanwijzing van een raadsman.
  11. In de artikelen 6:3:3, eerste lid, en 6:3:10, eerste lid, wordt "openbaar Ministerie" vervangen door "openbaar ministerie".
  12. Aan artikel 6:3:13, tweede lid, wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
    - c. de tenuitvoerlegging van een straf of maatregel waarvan de rechter heeft gelast dat deze geheel of gedeeltelijk niet ten uitvoer wordt gelegd.
  13. Artikel 6:3:14 wordt als volgt gewijzigd:
    - a. Het eerste lid, onderdeel a, onder 6°, komt te luiden:
6°. de last tot terbeschikkingstelling;
    - b. In het eerste lid, onderdeel b, wordt na "betreffen" ingevoegd "of diens vrijheid beperken".
    - c. In het tweede lid wordt "een andere aangewezen reclasseringsinstelling" vervangen door "een andere aangewezen stichting, gecertificeerde instelling of reclasseringsinstelling".
    - d. In het vierde lid wordt "de veroordeelde" vervangen door "de verdachte of de veroordeelde".
  14. Artikel 6:4:2 wordt als volgt gewijzigd:
    - a. Het vijfde lid komt te luiden:
      5. Betalingen door de veroordeelde aan de staat gedaan ter zake van een maatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht, worden geacht in de eerste plaats te strekken tot voldoening van de hoofdsom, vervolgens tot de in rekening gebrachte administratiekosten en ten slotte tot de krachtens het eerste en tweede lid ingetreden verhogingen.
      - b. Onder vernummering van het zesde lid tot zevende lid, wordt een lid ingevoegd, luidende:
        6. Betalingen door de veroordeelde aan de staat gedaan ter zake van een andere geldelijke sanctie, worden geacht in de eerste plaats te strekken tot voldoening van de in rekening gebrachte administratiekosten, vervolgens tot de krachtens het eerste of tweede lid ingetreden verhogingen en ten slotte tot de geldelijke sanctie.
        - c. In het zevende lid (nieuw) wordt "aan het slachtoffer dat geen rechtspersoon is" vervangen door "aan het slachtoffer of de personen genoemd in artikel 51f, tweede lid".
    15. In artikel 6:4:5 wordt in het eerste lid "artikel 94a, derde en vierde lid" vervangen door "artikel 94a, vierde en vijfde lid" en wordt in het derde lid "de ambtenaar die het dwangbevel heeft uitgevaardigd" vervangen door "de officier van justitie".
    16. In de artikelen 6:4:12, eerste lid, onder c, en 6:4:16, eerste lid, wordt "artikel 126la" vervangen door "artikel 138e".
    17. In artikel 6:4:15, eerste lid, wordt "artikel 126la" vervangen door "artikel 138f".
    18. Artikel 6:6:3, derde lid, komt te luiden:
      3. Indien niet blijkt dat de veroordeelde een raadsman heeft, en het openbaar ministerie vordert dat de beslissing zal worden genomen, geeft het openbaar ministerie kennis van

deze vordering aan het bestuur van de raad voor rechtsbijstand dat voor de veroordeelde een raadsman aanwijst. In geval van een beslissing die niet op vordering van het openbaar ministerie zal worden genomen, geeft de rechter, indien niet blijkt dat de veroordeelde een raadsman heeft, voorafgaand aan het onderzoek aan het bestuur van de raad voor rechtsbijstand last tot aanwijzing van een raadsman. De artikelen 38, 43 tot en met 46 zijn van overeenkomstige toepassing.

19. In artikel 6:6:8, eerste lid, wordt "openbaar Ministerie" vervangen door "openbaar ministerie".

20. Artikel 6:6:10 wordt als volgt gewijzigd:

- a. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:
  - i. In onderdeel c wordt na "voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege" ingevoegd ", al dan niet onder wijziging, aanvulling of opheffing van een voorwaarde".
  - ii. Onderdeel f komt te luiden:
    - f. gedurende de looptijd van de terbeschikkingstelling: de tijdelijke opname van de ter beschikking gestelde in een door de rechter aangewezen instelling voor de duur van maximaal zeven weken;
- b. Voor de tekst van het tweede lid wordt een volzin ingevoegd, luidende: De rechter die de terbeschikkingstelling verlengt met een jaar of twee jaren kan tevens de verpleging van overheidswege voorwaardelijk beëindigen.
- c. Het derde lid komt te luiden:
  3. Indien het proefverlof van een ter beschikking gestelde ten minste twaalf maanden onafgebroken heeft voortgeduurd, zonder dat in deze periode de terbeschikkingstelling is verlengd, wordt de verpleging van overheidswege voorwaardelijk beëindigd.
- d. Het vierde tot en met zesde lid vervallen.
- e. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
  4. De tijdelijke opname als bedoeld in het eerste lid, onder f, kan door de rechter-commissaris op vordering van het openbaar ministerie met ten hoogste zeven weken worden verlengd. De opname kan plaatsvinden zonder bereidverklaring van de ter beschikking gestelde.

21. Na artikel 6:6:10 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 6:6:10a

1. De rechter kan in afwijking van artikel 6:2:17, eerste lid, ten aanzien van een vreemdeling die geen rechtmatig verblijf heeft in Nederland in de zin van artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000, de terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege beëindigen onder de voorwaarde dat de vreemdeling niet naar Nederland terugkeert.
2. De terbeschikkingstelling herleeft, indien de vreemdeling de voorwaarde niet naar Nederland terug te keren, niet naleeft. In dat geval kan de rechter een last tot hervatting van de verpleging van overheidswege geven. De termijn van de terbeschikkingstelling begint te lopen op het tijdstip waarop de vreemdeling is aangehouden. Indien tussen de datum van uitzetting van de veroordeelde en de datum van indiening van de vordering door het openbaar ministerie een periode van drie jaar of meer is gelegen, is artikel 37a, derde lid, van het Wetboek van Strafrecht van overeenkomstige toepassing.
3. De terbeschikkingstelling die op grond van het tweede lid is herleefd, eindigt van rechtswege indien de officier van justitie een vordering als bedoeld in het tweede lid heeft ingediend en de rechter deze heeft afgewezen.

22. Artikel 6:6:11 wordt als volgt gewijzigd:

- a. Het vierde lid komt te luiden:
  4. Zolang niet onherroepelijk is beslist, blijft de terbeschikkingstelling van kracht. In het geval dat een vordering tot verlenging wordt toegewezen na de dag waarop de terbeschikkingstelling door tijdsverloop zou zijn geëindigd indien geen vordering tot verlenging was ingediend, gaat de nieuwe termijn niettemin op die dag in. Het

- voorgaande is van overeenkomstige toepassing indien gelijktijdig met de vordering tot verlenging van de terbeschikkingstelling, een vordering tot verlenging van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege aanhangig is.
- b. Het zevende lid vervalt, onder vernummering van het achtste tot en met tiende lid tot zevende tot en met negende lid.
  - c. In het zevende lid (nieuw) wordt "het vijfde, zesde of zevende lid" vervangen door "het vijfde of zesde lid of artikel 6:6:10, vierde lid".
23. In artikel 6:6:12 wordt "inrichting" telkens vervangen door "instelling", wordt in het derde lid na "de totale duur van de terbeschikkingstelling" ingevoegd "met bevel tot verpleging van overheidswege" en wordt in het derde lid "een periode van zes jaar of van een veelvoud van zes jaar" vervangen door "een periode van vier jaar of van een veelvoud van vier jaar".
24. Artikel 6:6:13 wordt als volgt gewijzigd:
- a. In het eerste lid wordt "artikel 6:6:10" vervangen door "de artikelen 6:6:11 en 6:6:12" en komt de tweede volzin te luiden: Voor de beslissingen als bedoeld in artikel 6:6:10 of bij een bevel tot voorlopige verpleging dan wel een bevel tot voorlopige hervatting van de verpleging, vindt het onderzoek in elk geval plaats binnen een maand na ontvangst van de vordering.
  - b. In het derde lid wordt "verhoor" vervangen door "gehoor".
  - c. In het vierde lid wordt "de gestelde termijn" vervangen door "een redelijke termijn".
25. Artikel 6:6:16, derde lid, komt te luiden:
3. De voorzitter kan, hangende de beslissing, de verpleging van overheidswege voorlopig beëindigen of de maatregel tot plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders beëindigen wanneer de vordering tot verlenging of de vordering tot voortzetting door de rechtbank is afgewezen.
26. In de artikelen 6:6:20, derde lid, en 6:6:21, vijfde lid, wordt "De artikelen 40 en 191" vervangen door "De artikelen 39 en 191".
27. Na artikel 6:6:23 worden zes artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 6:6:23a

1. De maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking kan niet ten uitvoer worden gelegd, tenzij het openbaar ministerie een vordering tot tenuitvoerlegging indient bij de rechter die in eerste aanleg heeft kennisgenomen van het misdrijf ter zake waarvan de maatregel is opgelegd.
2. De vordering moet worden ingediend uiterlijk dertig dagen voor de beëindiging van de terbeschikkingstelling dan wel dertig dagen voor ommekomst van de termijn, bedoeld in artikel 6:1:18, dan wel dertig dagen voordat de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf wordt beëindigd. Het openbaar ministerie is in een later ingediende vordering niettemin ontvankelijk indien het aannemelijk maakt dat de grond, bedoeld in artikel 6:6:23b, eerste lid, zich eerst nadien heeft voorgedaan.
3. Bij de vordering legt het openbaar ministerie een recent opgemaakt, met redenen omkleed en ondertekend advies over van een reclasseringsinstelling. Indien de gevorderde voorwaarde betrekking heeft op behandeling of opname in een zorginstelling, wordt tevens een medische verklaring overgelegd waaruit de noodzaak van behandeling of opname blijkt.
4. Indien de vordering achterwege blijft, vervalt de maatregel van rechtswege op het moment van beëindiging van de terbeschikkingstelling dan wel bij ommekomst van de termijn, bedoeld in artikel 6:1:18, dan wel indien voorwaardelijke invrijheidstelling niet heeft plaatsgevonden op het moment dat de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf wordt beëindigd.

Artikel 6:6:23b

1. De rechter kan de tenuitvoerlegging van de maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking gelasten indien:

- a. er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat de veroordeelde wederom een misdrijf zal begaan waarvoor de rechter een maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking kan opleggen; of
  - b. dit noodzakelijk is ter voorkoming van ernstig belastend gedrag jegens slachtoffers of getuigen.
2. De rechter kan bij de last één of meer van de volgende voorwaarden opnemen:
    - a. een verbod op het gebruik van verdovende middelen of alcohol en de verplichting ten behoeve van de naleving van dit verbod mee te werken aan bloedonderzoek of urineonderzoek;
    - b. opneming van de veroordeelde in een zorginstelling;
    - c. een verplichting zich onder behandeling te stellen van een deskundige of zorginstelling;
    - d. het verblijven in een instelling voor begeleid wonen of maatschappelijke opvang;
    - e. het deelnemen aan een gedragsinterventie;
    - f. een verbod vrijwilligerswerk van een bepaalde aard te verrichten;
    - g. andere voorwaarden, het gedrag van de veroordeelde betreffende;
    - h. een verbod zich op of in de directe omgeving van een bepaalde locatie te bevinden;
    - i. een verbod contact te leggen of te laten leggen met bepaalde personen of instellingen;
    - j. een verplichting op bepaalde tijdstippen of gedurende een bepaalde periode op een bepaalde locatie aanwezig te zijn;
    - k. een verplichting zich op bepaalde tijdstippen te melden bij een bepaalde instantie;
    - l. een beperking van het recht om Nederland te verlaten;
    - m. een verbod zich te vestigen in een bepaald gebied;
    - n. de plicht te verhuizen uit een bepaald gebied.
  3. Indien de rechter een bijzondere voorwaarde opneemt, zijn daaraan van rechtswege de voorwaarden verbonden dat de veroordeelde:
    - a. ten behoeve van het vaststellen van zijn identiteit medewerking verleent aan het nemen van een of meer vingerafdrukken of een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage aanbiedt; en
    - b. medewerking verleent aan het reclasseringstoezicht, bedoeld in artikel 6:3:14, de medewerking aan huisbezoeken daaronder begrepen.
  4. Aan de voorwaarden, bedoeld in het tweede lid, kan elektronisch toezicht worden verbonden.
  5. De rechter kan de tenuitvoerlegging gelasten voor een periode van twee, drie, vier of vijf jaren. De termijn vangt aan op de dag waarop de rechter de tenuitvoerlegging heeft gelast.
  6. Bij de tenuitvoerlegging zijn artikel 38w van het Wetboek van Strafrecht en de artikelen 537, 6:3:15, 6:6:3, 6:6:4, 6:6:20, 6:6:21 en 6:6:22 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6:6:23c

1. De termijn van de maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking kan telkens op vordering van het openbaar ministerie met twee, drie, vier of vijf jaren worden verlengd indien:
  - a. er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat de veroordeelde wederom een misdrijf zal begaan waarvoor de rechter een maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking kan opleggen; of
  - b. dit noodzakelijk is ter voorkoming van ernstig belastend gedrag jegens slachtoffers of getuigen.
2. De vordering moet uiterlijk dertig dagen voor het tijdstip waarop de maatregel door tijdsverloop zal eindigen worden ingediend bij de rechter, bedoeld in artikel 6:6:23a, eerste lid. Het openbaar ministerie is in een later ingediende vordering niettemin ontvankelijk indien het aannemelijk maakt dat de grond, bedoeld in het eerste lid, zich eerst nadien heeft voorgedaan.

3. Bij de vordering legt de officier van justitie een recent opgemaakt, met redenen omkleed en ondertekend advies over van een reclasseringsinstelling. Indien de gevorderde voorwaarde betrekking heeft op behandeling of opname in een zorginstelling, wordt tevens een medische verklaring overgelegd waaruit de noodzaak van die behandeling of opname blijkt.
4. De termijn loopt niet gedurende de tijd dat de veroordeelde rechtens zijn vrijheid is ontnomen en gedurende de tijd dat hij uit zodanige vrijheidsontneming ongeoorloofd afwezig was.

Artikel 6:6:23d

De maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking of de voorwaarden daarbij kunnen door de rechter, bedoeld in artikel 6:6:23a, eerste lid, ambtshalve, op verzoek van de veroordeelde of op vordering van het openbaar ministerie worden gewijzigd of opgeheven.

Artikel 6:6:23e

1. De maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking vervalt bij het onherroepelijk worden van een rechterlijke uitspraak waarbij:
  - a. dezelfde persoon ter beschikking wordt gesteld; of
  - b. dezelfde persoon wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf en in de rechterlijke uitspraak een maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking is opgelegd.
2. Indien de maatregel van rechtswege eindigt, wordt dit zo spoedig mogelijk ter kennis gebracht aan de betrokkene.

Artikel 6:6:23f

1. Het openbaar ministerie en degene die is veroordeeld tot een maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking kunnen binnen veertien dagen na de beslissing van de rechter beroep instellen bij het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden tegen:
  - a. de beslissing tot tenuitvoerlegging van de maatregel;
  - b. de beslissing tot verlenging van de termijn van de maatregel; en
  - c. de beslissing tot opheffing of wijziging van de maatregel of de voorwaarden daarbij.
2. De artikelen 409, eerste lid, 410, 449, eerste lid, 450 tot en met 454, 455, eerste lid, 6:6:3, derde en vierde lid, 6:6:16, eerste en tweede lid, en 6:6:17 zijn van overeenkomstige toepassing.
3. De beslissingen, bedoeld in het eerste lid, zijn dadelijk uitvoerbaar. De dadelijke uitvoerbaarheid kan door de rechter die kennisneemt van het beroep ambtshalve, op verzoek van de veroordeelde of op vordering van het openbaar ministerie worden opgeheven.

L

In artikel II, onderdeel C, onder 1, wordt "de reclassering" telkens vervangen door "de reclasseringsinstelling".

M

Artikel II, onderdeel DD, vervalt.

N

In artikel II, onderdeel KK, wordt in artikel 77, eerste lid, "de derde afdeling van titel X van het vierde boek van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door "Titel 3 van het Vijfde Boek van het Wetboek van Strafvordering".

O

In artikel II, onderdeel MM, onder 1, wordt "artikel 14c, vijfde lid" vervangen door "artikel 14c, zesde lid".

P

Artikel II, onderdeel GGG, vervalt.

Q

Artikel VIII wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel A komt te luiden:

A

In artikel 1, onderdeel i, wordt "artikel 37b of 38c van het Wetboek van Strafrecht" vervangen door "artikel 37b van het Wetboek van Strafrecht of artikel 6:6:10, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering".

2. Onderdelen B en C vervallen.

R

In artikel X, onderdeel A, komt het eerste lid te luiden:

1. In het eerste lid komt de definitie van 'openbaar ministerie' als volgt te luiden:
openbaar ministerie: het openbaar ministerie dat de voor tenuitvoerlegging vatbare rechterlijke beslissing, waarop het verzoek om gratie betrekking heeft, heeft verstrekt aan Onze Minister;

S

In artikel XIII wordt "Onze Minister van Veiligheid en Justitie" vervangen door "Onze Minister van Justitie en Veiligheid".

T

In artikel XIV wordt "artikel 6:1:10 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door "artikel 6:1:12 van het Wetboek van Strafvordering".

U

Artikel XXI komt te luiden:

ARTIKEL XXI

Artikel 5, vijfde lid, eerste volzin, van de Uitvoeringswet Speciale Kamers Kosovo komt te luiden: De artikelen 29, 29f, 30, eerste lid, eerste volzin, en tweede lid, 32, 33, eerste en tweede lid, 41 tot en met 47 – met uitzondering van de verwijzing in artikel 47, derde lid, naar artikel 552d, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering – en 52 tot en met 60 van de Uitleveringswet zijn van overeenkomstige toepassing.

V

Artikel XXIII wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "A" geplaatst.
2. Er wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

B

In artikel 106, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000 wordt "De artikelen 90 en 93 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door: De artikelen 534 en 536 van het Wetboek van Strafvordering.

W

Artikel XXIV, onderdeel B, wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "6:1:16, tweede lid" vervangen door "6:1:16, derde lid".
2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:
  3. Het vierde lid komt te luiden:
    4. De houder van een rijbewijs is, tenzij het is ingevorderd en niet is teruggegeven, verplicht dat rijbewijs in te leveren op de plaats genoemd in het schrijven, bedoeld in het derde lid, uiterlijk op het tijdstip van ingang van de ontzegging.
  4. In het vijfde lid wordt "De officier van justitie geleidt in deze gevallen" vervangen door "Degene bij wie het rijbewijs is ingeleverd geleidt in deze gevallen" en wordt "geleidt de officier van justitie" vervangen door "geleidt degene bij wie het rijbewijs is ingeleverd".

X

Artikel XXVIII, onderdeel B, komt te luiden:

B

In artikel 8, tweede lid, wordt "artikel 38c van het Wetboek van Strafrecht" vervangen door "artikel 38c van het Wetboek van Strafrecht of artikel 6:6:10 van het Wetboek van Strafvordering".

Y

Artikel XXIX komt te luiden:

ARTIKEL XXIX

In artikel 13 van de Wet internationale misdrijven wordt "De artikelen 76 en 77d, derde lid, van het Wetboek van Strafrecht" vervangen door "Artikel 6:1:22 van het Wetboek van Strafvordering en artikel 77d, derde lid, van het Wetboek van Strafrecht".

Z

In artikel XXX, onderdeel B, wordt "artikel 6:1:16, tweede lid" vervangen door "artikel 6:1:16, derde lid".

AA

Artikel XXXII komt te luiden:

ARTIKEL XXXII

Artikel 68, derde lid, tweede volzin, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg komt te luiden: Artikel 6:1:5 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

BB

Artikel XXXIV vervalt.

CC

In artikel XXXIX worden na onderdeel Da twee onderdelen ingevoegd, luidende:

Db

In artikel 51 vervalt „, met de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing belast,“ en wordt „onder overlegging van het voor tenuitvoerlegging vatbare vonnis of arrest en eventuele andere met het oog op de tenuitvoerlegging van belang zijnde stukken“ vervangen door „onder overlegging van eventuele met het oog op de tenuitvoerlegging van belang zijnde stukken“.

Dc

In artikel 56 vervalt „met de tenuitvoerlegging belast“.

DD

In artikel XLI, onderdeel A, onder 3, wordt „Onze Minister van Veiligheid en Justitie“ vervangen door „Onze Minister van Justitie en Veiligheid“.

EE

In artikel XLI, onderdeel F, onder 1, wordt na „6:1:2,“ ingevoegd „6:1:9,“.

FF

Artikel XLI, onderdeel L, komt te luiden:

L

1. Het eerste lid, onder a, komt te luiden:
  - a. strekt tot betaling van een geldbedrag aan de staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, wordt de beslissing ten uitvoer gelegd overeenkomstig de artikelen 6:1:9, 6:4:9, eerste lid, en 6:6:25 van het Wetboek van Strafvordering, met dien verstande dat de rechtbank Noord-Nederland bevoegd is de vordering te behandelen tot het toepassen van het dwangmiddel gijzeling en daarbij artikel 36f, vijfde lid, van het Wetboek van Strafrecht van overeenkomstige toepassing is;
2. In het eerste lid, onder b, wordt „de artikelen 577 en 577a“ vervangen door „artikel 6:5:1“.
3. In het tweede lid wordt „de artikelen 561, 572, 573, eerste en tweede lid, en 574 tot en met 576“ vervangen door „de artikelen 6:1:1, 6:1:2, 6:1:9, 6:4:1 tot en met 6:4:6 en 6:4:8“.

GG

Artikel XLI, onderdeel J, onder 3, komt te luiden:

3. In het zevende lid wordt "Artikel 564 van het Wetboek van Strafvordering is" vervangen door "De artikelen 6:1:6 en 6:1:15 van het Wetboek van Strafvordering zijn".

HH

Artikel XLIV komt te luiden:

Artikel XLIV

De wijziging van artikel 136 van het Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op beslissingen die zijn genomen voor het tijdstip waarop artikel I, onderdeel I, van deze wet in werking treedt.

II

Artikel XLV, onderdeel B, komt te luiden:

B

In artikel I wordt na onderdeel Ga een onderdeel ingevoegd, luidende:

Gb

In artikel 126e, derde lid, wordt "Artikel 36a" vervangen door "Artikel 36a, tweede lid,".

ARTIKEL II

Het Wetboek van Strafvordering wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 126jj, derde lid, onder b, wordt "artikel 564" vervangen door "artikel 6:1:6".

B

In artikel 5.3.14 wordt "de artikelen 52 tot en met 93" vervangen voor "de artikelen 52 tot en met 88 en 533 tot en met 536".

C

De artikelen 6:1:22 en 6:1:23 vervallen.

ARTIKEL III

Het Wetboek van Strafrecht wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 37a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Indien de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen dat eist, kan de rechter gelasten dat een verdachte ter beschikking wordt gesteld indien hij tot het oordeel komt dat:

- 1°. bij de verdachte tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond; en

- 2°. het door hem begane feit een misdrijf is waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaar of meer is gesteld dan wel behoort tot een van de misdrijven omschreven in de artikelen 132, 285, eerste lid, 285b, en 395 van het Wetboek van Strafrecht, 175, tweede lid, onderdeel b, of derde lid in verbinding met het eerste lid, onderdeel b, van de Wegenverkeerswet 1994, en 11, tweede lid, van de Opiumwet.
2. In het tweede lid wordt "bevindt" vervangen door "oordeelt".
  3. In het derde lid wordt "De rechter geeft een last als bedoeld in het eerste lid, slechts nadat hij zich" vervangen door "Ten behoeve van het oordeel, bedoeld in het eerste lid, doet de rechter" en vervalt "heeft doen".
  4. Aan het derde lid wordt een volzin toegevoegd, luidende: Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over dit advies.
  5. Het achtste lid vervalt.
  6. Onder vernummering van het vijfde tot en met zevende lid tot zesde tot en met achtste lid, wordt een lid ingevoegd, luidende:
    5. Bij het geven van een last als bedoeld in het eerste lid neemt de rechter in aanmerking de inhoud van de overige adviezen en rapporten die over de persoonlijkheid van de verdachte zijn uitgebracht, alsmede de ernst van het begane feit of de veelvuldigheid van voorafgegane veroordelingen wegens misdrijf.
  7. In het zevende lid (nieuw) wordt "achtste lid" vervangen door "vijfde lid".

B

De artikelen 38aa tot en met 38ag vervallen.

ARTIKEL IV

In artikel 3, vierde lid, van de Penitentiaire beginselenwet wordt "artikel 5, vierde lid, onder b, c en h" vervangen door "artikel 5, vierde lid, onder b, c en i".

ARTIKEL V

In artikel 35b, vierde lid, van de Scheepvaartverkeerswet wordt "de artikelen 587 en 588 van het Wetboek van Strafvordering" vervangen door "de artikelen 36d en 36e van het Wetboek van Strafvordering".

ARTIKEL VI

Indien artikel XIX van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Stb. 2017, 110):

- a. in werking treedt voor of op het tijdstip waarop artikel I, onderdeel QQ, van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen in werking treedt, wordt in artikel I, onderdeel QQ, van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen in artikel 6:4:6, vijfde lid, na "artikelen 475a tot en met 475g" ingevoegd "en 475i, tweede tot en met vijfde lid,".
- b. later in werking treedt dan artikel I, onderdeel QQ, van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen, wordt in artikel XIX van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Stb. 2017, 110) "artikel 576, vijfde lid" vervangen door "artikel 6:4:6, vijfde lid".

ARTIKEL VII

1. Indien de artikelen 14:25 en 14:26 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Stb. 2018, 37) in werking treden voor of op het tijdstip waarop artikel I, onderdeel KK, van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen in werking treedt, wordt artikel I, onderdeel QQ, van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 6:6:13 wordt een lid toegevoegd, luidende:

6. Indien de rechter toepassing van artikel 2.3 van de Wet forensische zorg overweegt en hij het voor de vorming van zijn eindoordeel noodzakelijk acht zich nader te doen voorlichten omtrent de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de terugkeer van de ter beschikking gestelde in het maatschappelijk verkeer zou geschieden, kan hij zijn beslissing voor ten hoogste drie maanden aanhouden.

B

In artikel 6:6:32, zevende lid, wordt "een rechterlijke machtiging op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen" vervangen door "een rechterlijke machtiging op grond van de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten of een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of een zorgmachtiging op grond van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg".

2. Indien de artikelen 14:25 en 14:26 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Stb. 2018, 37) later in werking treden dan artikel I, onderdeel KK, van de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen, wordt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Stb. 2018, 37) als volgt gewijzigd:

A

Artikel 14:25, onderdeel D, vervalt.

B

Artikel 14:26, onderdeel E, komt te luiden:

E

Aan artikel 6:6:13 wordt een lid toegevoegd, luidende:

6. Indien de rechter toepassing van artikel 2.3 van de Wet forensische zorg overweegt en hij het voor de vorming van zijn eindoordeel noodzakelijk acht zich nader te doen voorlichten omtrent de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de terugkeer van de ter beschikking gestelde in het maatschappelijk verkeer zou geschieden, kan hij zijn beslissing voor ten hoogste drie maanden aanhouden.

C

Aan artikel 14:26 wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

H

In artikel 6:6:32, zevende lid, wordt "een rechterlijke machtiging op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen" vervangen door "een rechterlijke machtiging op grond van de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten of een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of een zorgmachtiging op grond van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg".

ARTIKEL VIII

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

ARTIKEL IX

Deze wet wordt aangehaald als: Invoeringswet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister voor Rechtsbescherming,

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN DEEL

1. Inleiding

De Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Wet USB; Stb. 2017, 82) voorziet in een nieuwe regeling voor de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen in het Wetboek van Strafvordering (Sv). Onderhavig wetsvoorstel strekt allereerst tot het regelen van de samenloop van de Wet USB met wetten die tijdens de totstandkoming van de Wet USB en nadien tot stand zijn gekomen. In verband met het technische karakter van deze wijzigingen worden deze in het artikelsgewijze deel van deze memorie van toelichting toegelicht. Voor de goede orde wordt in paragraaf 3 kort ingegaan op (de implementatie van) de Wet USB, waarbij ter verheldering een nadere toelichting wordt gegeven op opsporing tijdens de fase van de tenuitvoerlegging.

Voorts strekt dit wetsvoorstel tot uitvoering van de bij de Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor het jaar 2018 aangenomen motie Van Oosten c.s., waarin wordt opgeroepen de executieverjaring uit artikel 76 van het Wetboek van Strafrecht (Sr) af te schaffen (Kamerstukken II 2017/18, 34775 VI, nr. 50). Het laten vervallen van de tenuitvoerleggingstermijnen betekent dat zodra een in een rechterlijke uitspraak of strafbeschikking opgelegde straf of maatregel onherroepelijk dan wel anderszins voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, deze in beginsel ten uitvoer kan worden gelegd totdat de veroordeelde overlijdt. Zie over de uitvoering van deze motie nader paragraaf 4.

In paragraaf 5 wordt ingegaan op de financiële en administratieve consequenties van dit wetsvoorstel, binnen de context van de implementatie van de Wet USB als geheel. Daarbij wordt afzonderlijk ingegaan op de consequenties van het vervallen van de tenuitvoerleggingstermijnen.

2. Adviezen over het wetsvoorstel

Over het concept van dit wetsvoorstel zijn desgevraagd adviezen ontvangen van de Raad voor de rechtspraak (Rvdr), de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA), het College van procureurs-generaal van het openbaar ministerie (OM), de drie reclasseringsorganisaties (3RO), de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ). Voorts heeft internetconsultatie plaatsgevonden, waarbij reacties zijn ontvangen van de Vereniging van Nederlandse Jeugdrechtsadvocaten (VNJA), de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) en Defence for Children.

Voor zover in de ontvangen adviezen aandacht wordt besteed aan de afschaffing van de tenuitvoerleggingstermijnen, wordt daarop ingegaan in paragraaf 4. Op de meer specifieke opmerkingen wordt ingegaan op de plaatsen waarop de opmerkingen betrekking hebben. Redactionele opmerkingen zijn waar mogelijk overgenomen.

Het OM heeft in zijn advies aandacht gevraagd voor de doelbinding van informatie. Na inwerkingtreding van de Wet USB zal er op grond van artikel 6:1:9, tweede lid, Sv veel informatie worden verwerkt in de tenuitvoerleggingsketen. Het OM geeft aan dat dergelijke informatie (ook) van belang kan zijn bij de opsporing en vervolging van andere strafbare feiten en/of andere verdachten, maar dat een expliciete grondslag ontbreekt om de gegevens voor dat doel te delen. In reactie op deze opmerking van het OM wordt graag gewezen op artikel 51c van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg). Op grond van die bepaling kunnen de minister en het College van procureurs-generaal aan personen of instanties tenuitvoerleggingsgegevens verstrekken voor onder meer de voorkoming, de opsporing, het onderzoek en de vervolging van strafbare feiten. Een dergelijke verstrekking vindt plaats voor zover die gegevens noodzakelijk zijn met het oog op een zwaarwegend algemeen belang of de vaststelling, de uitoefening of de verdediging van een recht in rechte, en in zodanige vorm dat herleiding tot andere personen dan betrokkene

redelijkerwijs wordt voorkomen. Artikel 51c Wjsg vormt daarmee reeds een afdoende wettelijke grondslag voor de door het OM gewenste vorm van gegevensverstrekking.

Op deze plaats verdient nog vermelding dat in de consultatieversie van dit wetsvoorstel een wetstechnische stroomlijning werd voorgesteld van de maatregel tot plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (pij-maatregel) met de maatregel van terbeschikkingstelling (tbs). In veel van de ontvangen adviezen is uitvoerig op dit onderwerp ingegaan. Gelet op die reacties is besloten een apart wetstraject te wijden aan de stroomlijning van de pij-maatregel. Daarmee blijft een spoedige voortgang van onderhavig wetsvoorstel gewaarborgd. De opmerkingen die zijn gemaakt over de voorgestelde stroomlijning zullen worden betrokken bij het afzonderlijke wetstraject.

3. De Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Wet USB)

De Wet USB is op 21 februari 2017 met algemene stemmen aangenomen door de Eerste Kamer en nadien gepubliceerd (Stb. 2017, 82). Na volledige inwerkingtreding van deze wet zullen de bepalingen over de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen die thans verspreid staan over het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering, zijn opgenomen in één nieuw Boek in het Wetboek van Strafvordering. De Wet USB maakt onderdeel uit van de modernisering van het Wetboek van Strafvordering (zie hierover de vierde voortgangsrapportage modernisering Wetboek van Strafvordering, Kamerstukken II 2018/19, 29279, nr. 459). De implementatie wordt voorbereid in het implementatieprogramma Uitvoeringsketen Strafrechtelijke Beslissingen (USB). Op 1 januari 2018 zijn de wijzigingen met betrekking tot de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) reeds in werking getreden (Stb. 2017, 496).

De meest in het oog springende wijziging die met de Wet USB is doorgevoerd, is de verschuiving van de verantwoordelijkheid voor de tenuitvoerlegging van het openbaar ministerie naar de Minister van Justitie en Veiligheid. Kernonderdeel van de bijbehorende nieuwe werkwijze voor de bij de uitvoering betrokken partijen is het bij het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) opgerichte Administratie- en Informatiecentrum voor de Executie (AICE). Het AICE zal de voor tenuitvoerlegging vatbare beslissingen die het openbaar ministerie aanlevert, namens de minister als opdracht uitzetten bij de personen en instanties die met de feitelijke tenuitvoerlegging van die beslissingen zijn belast (zoals gevangenen, politie, openbaar ministerie, CJIB, reclassering, RvdK). De nieuwe wetgeving en de nieuwe werkwijze moeten ervoor zorgen dat de tenuitvoerlegging van opgelegde straffen en maatregelen snel, daadwerkelijk en volledig gebeurt, door goed geïnformeerde partijen.

In het Wetboek van Strafvordering wordt de verantwoordelijkheidsverdeling gegeven in een nieuw artikel 6:1:1 Sv. Dit geeft beter dan het vroegere artikel 553 Sv de verdeling van bevoegdheden weer. De tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen geschiedt door de minister. Het openbaar ministerie is exclusief verantwoordelijk voor de verstrekking aan de minister van voor tenuitvoerlegging vatbare beslissingen. Het openbaar ministerie behoudt specifieke taken binnen de tenuitvoerlegging, waaronder de mogelijkheid van het geven van advies, het stellen van bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijke invrijheidstelling, het houden van toezicht op de naleving daarvan en het aanbrenge van zaken bij de strafrechter teneinde deze een vervolgbeslissing te laten nemen, die op haar beurt weer wordt uitgevoerd door de minister.

Ook bij opsporingsactiviteiten in het kader van de tenuitvoerlegging blijft voor het openbaar ministerie een belangrijke rol weggelegd. Ten behoeve van de tenuitvoerlegging kan op gezette tijden gebruik worden gemaakt van (bijzondere) opsporingsbevoegdheden en vrijheidsbenemende dwangmiddelen. Wat betreft de opsporingsbevoegdheden moet met name worden gedacht aan de bevoegdheden die met de tenuitvoerlegging belaste opsporingsambtenaren kunnen toepassen om de verblijfplaats vast te stellen van de persoon die moet worden aangehouden om zijn straf te ondergaan (artikel 6:1:7 Sv). Het betreft een deelverzameling van de (bijzondere) opsporingsbevoegdheden die in het kader van de opsporing (in brede zin) kunnen worden ingezet. Omdat deze bevoegdheden ingrijpen in het recht op eerbiediging van het privéleven van de

betrokkenen, is het veelal de officier van justitie die (na machtiging van de rechter-commissaris) het bevel geeft tot de inzet ervan. Daarnaast gaat het om de opsporingsbevoegdheden die op bevel van de officier van justitie kunnen worden ingezet ten behoeve van het onderzoek naar het vermogen van een veroordeelde in het kader van een ontnemingsmaatregel (artikel 6:4:11 Sv). Het inzetten van die opsporingsbevoegdheden blijft ook na inwerkingtreding van de Wet USB uitdrukkelijk voorbehouden aan het openbaar ministerie.

De toekomstige verantwoordelijkheid van de minister voor de tenuitvoerlegging laat voorts het gezag van het openbaar ministerie over de politie onverlet. Onder dit gezag valt de sturing van genoemde opsporingsactiviteiten ten behoeve van de tenuitvoerlegging. Wanneer het AICE namens de minister lasten aan de politie geeft, zoals de opdracht een veroordeelde aan te houden, zal de politie vanuit die verantwoordelijkheid door de minister worden aangestuurd. Het gezag over de politie blijft echter primair rusten bij het openbaar ministerie, dat immers op grond van artikel 124 van de Wet op de rechterlijke organisatie belast is en blijft met het geheel van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Dit staat de verantwoordelijkheid van de minister voor de tenuitvoerlegging niet in de weg. De enkele uitvoering van een last tot aanhouding en de sturing hierop – het aanbellen bij een bepaald adres, iemand ophalen met het oog op toepassing van het dwangmiddel gijzeling, et cetera – betreft nog geen opsporing. Op enig moment is in de uitvoering evenwel een omslagpunt te markeren naar activiteiten die zich naar hun aard wel als zodanig laten kenmerken. Daarvan is in ieder geval sprake bij toepassing van (bijzondere) opsporingsbevoegdheden. Waar aanhouding vraagt om (gerichte) opsporing, zal de sturing van de politie overgaan van het AICE naar het openbaar ministerie. Deze opsporing, waarbij in het kader van de tenuitvoerlegging verdergaande bevoegdheden worden ingezet, behoort immers tot het exclusieve terrein van het openbaar ministerie. Dit vraagt om een goede informatievoorziening en een intensivering van de samenwerking tussen het ministerie en het openbaar ministerie, alsook het maken van goede afspraken over de inzet van mensen en middelen. Concrete afspraken met de politie over (landelijke) executieprestaties zullen in nauwe afstemming met het openbaar ministerie tot stand komen. Een en ander staat uitgebreid beschreven in de memorie van toelichting bij de Wet USB (Kamerstukken II 2014/15, 34086, nr. 3, p. 37-38) en wordt vormgegeven binnen het implementatieprogramma USB.

4. Afschaffen tenuitvoerleggingstermijnen

Inleiding

Met dit wetsvoorstel komen de termijnen te vervallen waarbinnen een opgelegde sanctie ten uitvoer moet zijn gelegd (artikel II, onderdeel C). Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de motie Van Oosten c.s., waarin wordt opgeroepen de executieverjaring uit artikel 76 Sr af te schaffen (Kamerstukken II 2017/18, 34775 VI, nr. 50). Met de Wet USB is de inhoud van artikel 76 Sr opgenomen in de artikelen 6:1:22 en 6:1:23 Sv; de uitvoering van de motie is dan ook toegeschreven op laatstgenoemde artikelen.

Naar huidig recht zijn de tenuitvoerleggingstermijnen gekoppeld aan de verjaringstermijnen van het recht van vervolging, bepaald in artikel 70 Sr. De tenuitvoerleggingstermijn is een derde langer (artikel 6:1:22, tweede lid, Sv). Daarmee gelden thans de volgende termijnen:

- géén verjaringstermijn voor misdrijven waarop gevangenisstraf van twaalf jaar of meer is gesteld en ernstige zedenmisdrijven tegen minderjarigen;
- ruim zesentwintig jaar voor misdrijven waarop gevangenisstraf van acht jaar of meer is gesteld;
- zestien jaar voor misdrijven waarop gevangenisstraf van meer dan drie jaar is gesteld;
- acht jaar voor (andere) misdrijven; en
- vier jaar voor overtredingen.

Reikwijdte van de afschaffing

Het afschaffen van de tenuitvoerleggingstermijnen heeft tot gevolg dat zodra een opgelegde sanctie onherroepelijk dan wel anderszins voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, deze in

beginsel ten uitvoer kan worden gelegd tot het moment dat de veroordeelde overlijdt. De tenuitvoerlegging kan daardoor steeds in volle omvang plaatsvinden, ongeacht de tijd die is verstreken sinds de sanctie voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden. Daarmee wordt uitdrukking gegeven aan het uitgangspunt dat niemand zijn of haar straf mag ontlopen. Het komt bovendien tegemoet aan de maatschappelijke opvatting dat misdadig niet mag lonen. Het door de RSJ en de NOVA geconstateerde effect dat een veroordeelde langdurig in onzekerheid zit of een aan hem opgelegde straf nog ten uitvoer wordt gelegd, weegt voor mij niet zwaar. De betrokkene is immers bekend met de aan hem opgelegde sanctie. De aanwezigheid of afwezigheid van tenuitvoerleggingstermijnen maakt dit niet anders. Indien de veroordeelde niet bekend is met de opgelegde sanctie, is er vanzelfsprekend ook geen sprake van onzekerheid.

De uitgangspunten bij de afschaffing worden verder breed gedragen, zo blijkt uit de ontvangen consultatiereacties. Met het afschaffen van de tenuitvoerleggingstermijnen heeft een veroordeelde niet langer een juridisch argument om zich aan zijn of haar straf te onttrekken. Dit laat uiteraard onverlet het uitgangspunt dat een sanctie zo snel mogelijk wordt uitgevoerd om de relatie tussen de daad en de straf zo duidelijk mogelijk te laten zijn (artikel 6:1:2 Sv). Op de overheid rust ter zake een inspanningsverplichting, waarover hieronder meer.

Het vervallen van de tenuitvoerleggingstermijnen heeft betrekking op alle voor tenuitvoerlegging vatbare straffen en maatregelen, zowel bestaande als toekomstige. Dat geldt dus ook voor eventuele ontnemings- of schadevergoedingsmaatregelen die zijn gekoppeld aan de betreffende strafbare feiten. Het afschaffen van de tenuitvoerleggingstermijnen heeft daarentegen geen betrekking op zaken die behoren tot het bestuursrecht, zoals zaken die voortvloeien uit de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv). In reactie op het advies van de KBvG kan derhalve worden gemeld dat dit wetsvoorstel geen gevolgen heeft voor dwangbevelen die zijn afgegeven op grond van die wet.

Verskillende adviesinstanties hebben aandacht gevraagd voor de tenuitvoerleggingstermijnen voor jeugdsancties. De Rvdr en de VNJA vinden de afschaffing van termijnen voor jeugdsancties principieel strijdig met de uitgangspunten waarop het jeugdstrafrecht is gebaseerd. Ook de RSJ pleit voor behoud van specifieke termijnen voor jeugdigen. Met deze adviesorganen deel ik dat een belangrijk doel van het jeugdstrafrecht is het rehabiliteren en (her)opvoeden van jeugdigen. Dat neemt evenwel niet weg dat jeugdsancties ook een vergeldend doel kunnen hebben, bijvoorbeeld in geval van jeugddetentie na een zware mishandeling. Bij de afweging of het na verloop van tijd nog redelijk is om actief over te gaan tot tenuitvoerlegging van een jeugdsanctie, zal dan ook een zwaardere afweging gelden. Zie in dit verband ook de bespreking hieronder van de redelijke termijn.

Verbeteringen in de tenuitvoerleggingspraktijk

Het afschaffen van de tenuitvoerleggingstermijnen zal leiden tot meer daadwerkelijke tenuitvoerlegging van sancties. Immers, waar nu onherroepelijke sancties verjaren, wordt de kans op tenuitvoerlegging vergroot. Bij geldelijke sancties ontstaat bijvoorbeeld meer ruimte voor het treffen van (langere) betalingsregelingen, waardoor er meer gelegenheid is om tot (volledige) inning te komen. Dit zeg ik ook in reactie op het advies van de Rvdr, waarin wordt ingebracht dat de bestaande termijnen reeds zo ruim zijn dat mogelijk sprake is van overbodige wetgeving. Ook zaken waarin een veroordeelde zich voor langere tijd onttrekt aan de tenuitvoerlegging, bijvoorbeeld door zich op te houden in het buitenland, blijven onverkort vatbaar voor tenuitvoerlegging, ongeacht het moment van terugkeer naar Nederland. Omgekeerd betekent de afschaffing van de executieverjaringstermijnen dat personen hun leven lang kunnen worden overgeleverd aan andere EU-lidstaten, mits er geen (internationale) beletselen zijn. Daarbij is van belang dat bij de overdracht van strafvonnissen in het kader van de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (WETS) en de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (WOTS), de vigerende verjaringstermijnen van het ontvangende land gelden en het vonnis aldus binnen die termijn moet worden overgedragen.

Dat er tot op zekere hoogte meer sancties kunnen worden tenuitvoergelegd, neemt niet weg dat de voorraad openstaande straffen naar verwachting wel zal toenemen. Er vindt immers geen uitstroom meer plaats van zaken waarbij de tenuitvoerleggingstermijn is overschreden. In de brief aan de Tweede Kamer van 11 januari 2018 zijn enkele cijfers gegeven over de uitstroom van zaken in recente jaren (Kamerstukken II 2017/18, 29279, nr. 403). Het afschaffen van de verjaringstermijnen heeft naar schatting tot gevolg dat het aantal zaken in het politiesysteem waarin signaleringen worden opgenomen – thans het opsporingsregister – jaarlijks zal stijgen met 10.000 tot 12.000 zaken. Het OM constateert in zijn advies dat het stijgen van de voorraad tot potentieel meer werk en hogere kosten leidt. Die constatering is op zichzelf juist. In de openstaande zaken kan nog tot uitvoering worden overgegaan, en dat zal voortdurende aandacht vergen. Voor de uitvoering betekent dit dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen zaken waarin opsporing aangewezen blijft, en een statische voorraad waarbij tot nader orde is geconcludeerd dat alleen reactief en via registervergelijking nog activiteiten plaatsvinden met het oog op de tenuitvoerlegging. Reactief optreden is in ieder geval aan de orde bij nieuwe contacten met politie en justitie en bij nieuw opgelegde straffen, via de persoonsgerichte tenuitvoerlegging van het AICE. Bij zaken waarin opsporing aangewezen blijft, zal een prioriteitsbeleid worden gevoerd: hoe hoger de straf, hoe meer inspanningen er worden verricht. Dat geldt niet alleen voor het opsporingsregister, maar voor alle systemen die worden gebruikt voor de tenuitvoerlegging van sancties.

Op basis van de huidige praktijk is bekend dat van negentig procent van alle straffen na twee jaar de tenuitvoerlegging is gestart dan wel afgerond. Als een straf niet kan worden tenuitvoergelegd, wordt dat meestal veroorzaakt doordat geen adres van betrokkene bekend is. Betrokkene komt dan in het opsporingsregister. Uit onderzoek van onder meer het CBS blijkt dat naarmate de tijd na onherroepelijkheid verstrijkt, de kans op uiteindelijke tenuitvoerlegging steeds kleiner wordt (CBS, Spoorloos veroordeelden, een haalbaarheidsstudie naar kenmerken over demografie, werk en uitkering, 1998-2017, digitaal raadpleegbaar). Uit de analyses die in het kader van het programma 'Onvindbare veroordeelden' zijn uitgevoerd, blijkt dat dit in belangrijke mate wordt veroorzaakt door het feit dat de groep moeilijk vindbare veroordeelden voor circa negentig procent bestaat uit personen met een andere nationaliteit, zonder binding met Nederland. Zij bevinden zich naar alle waarschijnlijkheid in het land van herkomst. Actieve opsporingshandelingen vinden in die zaken met name plaats bij de veroordeelden met een opgelegde gevangenisstraf van meer dan 120 dagen. Dat is in principe de ondergrens voor het (laten) uitvoeren van internationale opsporingshandelingen. Voor in het buitenland verblijvende veroordeelden met een gevangenisstraf van minder dan 120 dagen zijn de mogelijkheden voor internationale opsporing zeer beperkt.

Uit het bovenstaande volgt dat de toename van het aantal ten uitvoer te leggen zaken in het opsporingsregister maar beperkt kan worden gecompenseerd door een toename van het aantal actieve opsporingshandelingen en aanhoudingen. Het is dan ook van belang om de effecten die samengaan met het afschaffen van de tenuitvoerleggingstermijnen, zoveel mogelijk te ondervangen. In de brief aan de Tweede Kamer van 5 maart 2019 zijn hiertoe reeds de nodige maatregelen gepresenteerd (Kamerstukken II 2018/19, 29279, nr. 494). Deze zien op verbetering van de tenuitvoerlegging van zowel geldelijke, vrijheidsbeperkende als vrijheidsbenemende sancties. Uit deze maatregelen blijkt ook dat voor het daadwerkelijk tenuitvoerleggen van opgelegde sancties niet wordt volstaan met het afschaffen van de termijn waarbinnen dit kan. Het gaat mij ook om de inzet die door de overheid wordt geleverd om tot uitvoering te komen. Dit ook in reactie op het advies van de RSJ om de focus in de eerste plaats te richten op maatregelen om het bestaande tenuitvoerleggingsproces te verbeteren.

Vanzelfsprekend blijven de actieve opsporingshandelingen ten aanzien van moeilijk vindbare veroordeelden met meer dan 120 dagen gevangenisstraf voortvarend opgepakt worden. Voor dergelijke zaken voorziet het team FAST in de internationale signalering. FAST is een samenwerkingsverband van het openbaar ministerie en de politie op landelijk niveau, dat zich richt op de zwaardere zaken. Daarnaast spoort FAST veroordeelden gericht en actief op in zaken waarin nog een straf van 300 dagen of meer openstaat. Ook via het programma 'Onvindbare

veroordeelden' wordt gepoogd het aantal openstaande straffen terug te dringen. Ketenbrede maatregelen, zoals de versterking van het ZSM-proces en de toepassing van snelrecht, moeten ertoe leiden dat al in het proces van opsporing en vervolging rekening wordt gehouden met de tenuitvoerlegging en het voorkomen van instroom in het opsporingsregister. Voorts zal vaker een dagvaarding in persoon worden betekend bij (tussentijds) heenzenden om ervoor te zorgen dat een vonnis zo snel mogelijk onherroepelijk wordt en vervolgens ten uitvoer kan worden gelegd. Het team FAST zal ook worden betrokken bij lagere straffen.

Redelijke termijn

In dit verband moet worden opgemerkt dat de tenuitvoerlegging onder omstandigheden binnen de werkingssfeer van artikel 6 EVRM kan komen (zie o.a. EHRM 19 maart 1997, 18357/91 (*Hornsby/Griekenland*), r.o. 40). Dit betekent dat een tijdige uitvoering van een definitief veroordelend vonnis ook na afschaffing van de tenuitvoerleggingstermijnen van belang blijft. Van de overheid wordt derhalve een actieve inspanning verwacht bij de tenuitvoerlegging van onherroepelijke straffen en maatregelen, zo benadrukten ook het OM en de NOVA in hun advies. In zaken waarin (zeer) lange tijd geen actieve opsporingshandelingen worden verricht, kan het recht op tenuitvoerlegging komen te vervallen als de tenuitvoerlegging pas start na verloop van vele jaren en alsdan ter beoordeling wordt voorgelegd aan de kortgedingrechter. Dit geldt in het bijzonder bij straffen voor minder ernstige strafbare feiten, zoals bijvoorbeeld het plegen van overlast in de openbare ruimte. Voorts valt te verwachten dat veroordeelden die na een (zeer) lange termijn worden geconfronteerd met een nog uit te voeren sanctie, eerder geneigd zullen zijn een gratieverzoek in te dienen. Zoals het OM adviseerde, zal ik met beleid komen op de concrete invulling van de inspanning die de overheid zal leveren bij verschillende typen openstaande sancties. Daarbij zal in het bijzonder aandacht uitgaan naar jeugdsancties. Hierdoor is zowel voor de uitvoeringsinstanties als voor betrokkenen duidelijk of de overheid heeft voldaan aan zijn inspanningsplicht. Op het moment dat uit een toegenomen aantal gratieverzoeken blijkt dat het oordeel moet zijn dat er in voorkomende gevallen bij 'oude' sancties geen redelijk doel meer is gediend met de tenuitvoerlegging daarvan, zal het beleid daarop worden aangepast. Dit ook in reactie op het advies van de RSJ op dit punt.

5. Financiële en administratieve consequenties

Voor zover dit wetsvoorstel voorziet in technische aanpassing van de Wet USB en daaraan gerelateerde wetgeving, heeft het geen financiële en administratieve consequenties voor de uitvoering.

Over de afschaffing van de tenuitvoerleggingstermijnen kan het volgende worden gemeld. Het wetsvoorstel gaat uit van het afschaffen van de tenuitvoerleggingstermijnen voor alle strafrechtelijke sancties. De afschaffing geldt voor zowel de nieuw in te stromen zaken als voor de bestaande zaken die zijn opgenomen in het opsporingsregister (thans het bij de politie ingevoerde Executie en Signalering (E&S)). De afschaffing van de tenuitvoerleggingstermijnen heeft consequenties voor de IT-voorzieningen bij uitvoeringsorganisaties, vooral bij het CJIB, dat in zijn rol van het AICE de centrale administratie voert van alle nog openstaande straffen.

Afhankelijk van de beleidsmatige invulling van de mate waarin na verloop van tijd actief wordt ingezet op de uitvoering van verschillende soorten opgelegde sancties, gevolgen hebben voor het organisatorische proces bij deze organisaties. De consultatieronde heeft een eerste inzicht gegeven in de hiermee gepaard gaande gevolgen. Politie en openbaar ministerie zien met name kosten ontstaan als de opsporing van de nu onvindbare veroordeelden wordt geïntensiveerd. De vraag is in hoeverre dit in de praktijk aan de orde is. Uit onderzoek binnen het programma Onvindbare veroordeelden is gebleken dat 80 tot 90 procent van de veroordeelden die hun straf nog niet hebben ondergaan (ongeveer 9.000 personen), in het buitenland verblijft. Zoals aangegeven in paragraaf 4 vinden actieve opsporingshandelingen in die zaken met name plaats bij de veroordeelden met een opgelegde gevangenisstraf van meer dan 120 dagen. Dat is in principe de ondergrens voor het (laten) uitvoeren van internationale opsporingshandelingen. Voor in het

buitenland verblijvende veroordeelden met een gevangenisstraf van minder dan 120 dagen of andere sancties zijn de mogelijkheden voor internationale opsporing zeer beperkt. Dat zal met het afschaffen van de executieverjaring niet veranderen. In de andere zaken waarin veroordeelden in het buitenland verblijven zal het vooral van belang zijn de opgelegde sanctie alsnog uit te voeren op het moment dat zij terugkeren in Nederland.

Positieve invloed op het aantal openstaande sancties zijn de maatregelen die in gang zijn gezet om instroom in het opsporingsregister te voorkomen. Door aan de voorkant van de strafrechtketen maatregelen te treffen, zijn straffen eerder en beter ten uitvoer te leggen. De effecten hiervan worden naar verwachting in de loop van 2020 zichtbaar. Daarnaast zien we een positief effect van de invoering van E&S bij de politie. Het aantal positieve afhandelingen van openstaande boetes op grond van strafrechtelijke sancties stijgt substantieel door het gebruik van deze nieuwe applicatie. Ook hiermee wordt verdere instroom in het opsporingsregister voorkomen.

Op basis van de eerste indicaties is de verwachting dat de kosten voor afschaffing van de executieverjaringstermijnen liggen tussen €1 en €3 miljoen. Deze worden gedekt binnen artikel 34 van de JenV-begroting.

ARTIKELSGEWIJS DEEL

ARTIKEL I

Dit artikel bevat technische correcties van de Wet USB. De correcties vloeien merendeels voort uit wijzigingen die sinds de publicatie van de Wet USB zijn doorgevoerd in de wetgeving waarop de Wet USB ziet. Hieronder volgt per technische wijziging een korte toelichting.

Onderdelen A en B

Bij de totstandkoming van de regeling voor elektronische betekening in de Wet USB was de leidende gedachte dat door het openbaar ministerie een notificatie aan een e-mailadres van de betrokkene zou worden gestuurd op het moment dat een te betekenen bericht elektronisch beschikbaar wordt gesteld (zie o.a. Kamerstukken II 2014/15, 34086, nr. 3, p. 48 en 58). In de voorbereiding van de uitvoering van de elektronische betekening is gebleken dat in de communicatie met burgers via de BerichtenBox van MijnOverheid (het beoogde systeem, dat bij ministeriële regeling zal worden aangewezen) in toenemende mate geen e-mailadres meer wordt gebruikt. Dit hangt samen met de toename in het gebruik van de BerichtenBox-app, waarbij notificatie plaatsvindt via een kort bericht op het scherm van het apparaat waarop de app is geïnstalleerd, dat ook wordt getoond als de app niet is geopend. Voor dergelijke pushberichten is geen e-mailadres nodig. Het systeem biedt dan ook de mogelijkheid voor de betrokkene om – na de eerste aanmelding waarvoor een geldig e-mailadres is vereist – zijn of haar e-mailadres te verwijderen zodat de elektronische voorziening niet in alle gevallen voorziet in een actueel e-mailadres. De verwachting lijkt gerechtvaardigd dat ook bij eventuele toekomstige systemen voor de kennisgeving van gerechtelijke mededelingen het e-mailadres niet leidend zal zijn.

Op grond van deze ontwikkelingen in de uitvoeringspraktijk strekt de thans voorgestelde wijziging van artikel 36i, eerste lid, Sv ertoe niet langer te verplichten dat bij een voltooide elektronische betekening "het elektronische adres waaraan het bericht is gestuurd dat de gerechtelijke mededeling beschikbaar is gesteld voor elektronische overdracht" wordt vastgelegd. Voor de goede orde wordt hierbij opgemerkt dat de rechter op basis van de gegevens die onverminderd op grond van artikel 36i Sv moeten worden vastgelegd, zoals de wijze, de dag en het uur waarop de persoon voor wie de gerechtelijke mededeling is bestemd, zich toegang tot de elektronische voorziening heeft verschaft, nog steeds kan vaststellen dat er sprake is van een rechtsgeldige elektronische betekening in persoon.

Bij de totstandkoming van de regeling van de elektronische betekening was verder de gedachte dat de e-mailadressen in de elektronische voorziening zouden worden geplaatst door het openbaar ministerie, dat verantwoordelijk is voor de kennisgeving van gerechtelijke mededelingen. Daartoe

wordt met de Wet USB in de artikelen 27a, derde lid, en 51b, zevende lid, Sv voorgeschreven dat aan de verdachte en het slachtoffer naar dat elektronisch adres wordt gevraagd. Het voorgeschreven uitvragen van dit elektronische adres, wat uitsluitend voor het doel van de kennisgeving van gerechtelijke mededelingen gebeurt, blijkt een overbodige gegevensverwerking met bijbehorende onnodige administratieve lasten geworden. Zoals hierboven opgemerkt, is namelijk bij de (eerste) aanmelding bij MijnOverheid het opgeven van een e-mailadres vereist. Dat door de betrokkene zelf opgegeven e-mailadres zal worden gebruikt in die gevallen dat wel nog het elektronisch adres wordt gebruikt door de elektronische voorziening. Om deze reden wordt thans voorgesteld in artikel I van de Wet USB de onderdelen A en E te laten vervallen.

Onderdeel C

Dit betreft een correctie van de aanduiding van de Minister van Justitie en Veiligheid in artikel 127a Sv.

Onderdelen D en E

In deze onderdelen werd verwezen naar artikelliden die met de Wet digitale processtukken Strafvordering (Stb. 2016, 90) zijn vernummerd. De verwijzingen zijn hieraan aangepast.

Onderdeel F

Met de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38) is artikel 37d Sr – het nieuwe artikel 6:2:15 Sv – komen te vervallen. Met die wet is ook de verwijzing naar artikel 37d Sr in artikel 451a, eerste lid, Sv geschrapt. Onderdeel AA van de Wet USB is daarmee niet langer uitvoerbaar en wordt om die reden geschrapt.

Onderdeel DD van de Wet USB heeft betrekking op artikel 489, tweede lid, Sv (oud). Nu die bepaling is gewijzigd met de Wet van 17 november 2016, houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met aanvulling van bepalingen over de verdachte, de raadsman en enkele dwangmiddelen (Stb. 2016, 476), is ook dit geen geldige wijzigingsopdracht meer en wordt deze geschrapt.

Onderdeel G

Artikel 489 Sv is gewijzigd met de Wet van 17 november 2016, houdende implementatie van richtlijn nr. 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te laten brengen vanaf de vrijheidsbeneming en om met derden en consulaire autoriteiten te communiceren tijdens de vrijheidsbeneming (PbEU L294) (Stb. 2016, 475) en de Wet van 17 november 2016, houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met aanvulling van bepalingen over de verdachte, de raadsman en enkele dwangmiddelen (Stb. 2016, 476). Deze wetten zijn op 1 maart 2017 in werking getreden. Met onderhavige wijziging krijgt het tweede lid van artikel 489 Sv, zoals dat artikel luidde voor die datum van inwerkingtreding, een plek in artikel 491 Sv, het artikel waarin de materie van de regeling is terechtgekomen.

Onderdelen H en J

Deze onderdelen worden gecorrigeerd omdat de artikelen waarop die onderdelen betrekking hebben zijn vernummerd door de Wet herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken (Stb. 2017, 246).

Onderdeel I

De Wet van 27 juni 2018 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering in verband met de verbetering en versterking van de opsporing en vervolging van computercriminaliteit (computercriminaliteit III) (Stb. 2018, 322) heeft artikel 592, tweede lid, Sv gewijzigd. Met de Wet USB wordt artikel 592 Sv vernummerd tot artikel 531 Sv; de formulering van laatstgenoemde bepaling is daarom overeenkomstig aangepast.

Onderdeel K

Dit onderdeel wijzigt artikel I, onderdeel QQ, van de Wet USB, waarin het nieuwe Boek 6 van het Wetboek van Strafvordering is vastgesteld. Het onderdeel voorziet in zevententwintig technische wijzigingen, die hieronder afzonderlijk worden toegelicht.

1

Deze wijziging vloeit voort uit de Wet van 25 november 2015 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en Wetboek van Strafvordering in verband met het laten vervallen van de maximale duur van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege, het verlengen van de proeftijden van de voorwaardelijke invrijheidsstelling en de invoering van een langdurige gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende maatregel voor ter beschikking gestelden en zeden- en geweldsdelinquenten (langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking) (Stb. 2015, 460). Met die wet is artikel 15c, derde lid, Sr gewijzigd. De formulering van artikel 6:1:18 Sv, waarin artikel 15c Sr is opgenomen, is overeenkomstig aangepast.

2

Een verwijzing in artikel 6:1:24 Sv wordt gecorrigeerd nu de titel waarnaar wordt verwezen is verplaatst naar Boek 5 van het Wetboek van Strafvordering als gevolg van de Wet herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken (Stb. 2017, 246).

3

De tekst van artikel 6:2:1 Sv – het oude artikel 566 Sv – wordt gewijzigd in verband met de inwerkingtreding van de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38).

4

Met deze wijziging wordt artikel 6:2:8 Sv aangepast. Allereerst wordt in het eerste lid de verwijzing naar het te vervallen artikel 6:2:15 geschrapt (zie onder 8). Voorts wordt de tekst aangepast aan de terminologie van de Wet zorg en dwang (Stb. 2018, 36), de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Stb. 2018, 37) en de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38). De 3RO hebben in dat verband aangegeven dat de term 'verstandelijke handicap' als normerend kan worden ervaren. Zij adviseren in plaats daarvan de term 'licht verstandelijk beperkten' te hanteren. Dit voorstel is niet overgenomen, omdat dit afbreuk zou doen aan de uniformiteit van wetgeving tussen het Wetboek van Strafvordering, de Wet forensische zorg, de Wet zorg en dwang en de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.

Met betrekking tot het derde lid wordt opgemerkt dat de plaatsing in een tbs-instelling gebeurt ten behoeve van de verlening van forensische zorg. Het ligt daarom in de rede om voor wat betreft die plaatsing aansluiting te zoeken bij de bepalingen van de Wet forensische zorg. Voor de uitplaatsing van gedetineerden naar een andere instelling voor forensische zorg dan een tbs-instelling, is die aansluiting met de Wet forensische zorg reeds geregeld in de artikelen 15, vijfde lid, en 43, derde lid, van de Penitentiaire beginselenwet.

5

Met deze wijziging wordt de tekst van de artikelen 6:2:9 en 6:2:12 Sv aangepast aan de terminologie van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Stb. 2018, 37) en de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38).

6

De Wet van 26 oktober 2016, houdende wijziging van de Vreemdelingenwet 2000, de Algemene wet bestuursrecht en het Wetboek van Strafrecht in verband met rechtsbescherming bij toegangswegering, uitzonderingen op Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (PbEU 2008, L 348) en het herstel van enkele wetstechnische gebreken (Stb. 2016, 415) bevatte een wijzigingsopdracht voor artikel 6:2:10, derde lid, Sv. Dat artikel was echter nog niet in werking getreden, waardoor de wijziging niet kon worden doorgevoerd. Middels deze correctie gebeurt dat alsnog.

7

Deze wijziging betreft een terminologische aanpassing van de artikelen 6:2:11 en 6:3:14 Sv.

8

Met de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38) is artikel 37d Sr komen te vervallen. Omdat artikel 37d Sr met de Wet USB is overgenomen in artikel 6:2:15 Sv, komt ook dat artikel te vervallen.

9

Artikel 6:2:17 Sv wordt opnieuw vastgesteld. Met de Wet van 25 november 2015 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en Wetboek van Strafvordering in verband met het laten vervallen van de maximale duur van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege, het verlengen van de proeftijden van de voorwaardelijke invrijheidsstelling en de invoering van een langdurige gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende maatregel voor ter beschikking gestelden en zeden- en geweldsdelinquenten (langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking) (Stb. 2015, 460) is de wettelijke maximale duur van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege, zoals voorheen neergelegd in artikel 38j Sr, komen te vervallen. Omdat artikel 38j Sr is opgenomen in artikel 6:2:17 Sv, wordt het eerste lid van laatstgenoemde bepaling overeenkomstig aangepast.

Het tweede lid is nieuw en bevat een uitzondering op het eerste lid. Met de inwerkingtreding van artikel 2.3 van de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38) krijgt de tbs-verlengingsrechter de bevoegdheid om, gelijktijdig met de afwijzing van de vordering tot verlenging, een zorgmachtiging op grond van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Stb. 2018, 37) of een rechterlijke machtiging voor opname en verblijf op grond van de Wet zorg en dwang (Stb. 2018, 36) af te geven. Maakt de rechter gebruik van die bevoegdheid, dan vindt vanuit de tbs een naadloze overgang plaats naar de reguliere zorg en is er geen sprake van een abrupte beëindiging van de behandeling met mogelijk verhoogd recidiverisico. In dat geval is voor de definitieve beëindiging van de tbs-maatregel door de rechter dan ook niet vereist dat de verpleging van overheidswege ten minste gedurende een jaar voorwaardelijk beëindigd is geweest. Hiermee wordt de vaste jurisprudentie gecodificeerd van de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden inzake de beëindiging van de tbs-maatregel met verpleging van overheidswege in relatie tot de voortzetting van de zorgverlening in het kader van een rechterlijke machtiging op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen.

Mede in reactie op het advies van de NOvA wordt opgemerkt dat de tbs eindigt door tijdsverloop indien geen vordering tot verlenging wordt ingediend door het openbaar ministerie (artikel 38d, tweede lid, Sr). Wordt wel een vordering tot verlenging ingediend – omdat het openbaar ministerie meent dat de verschillende voorwaarden voor verlenging aanwezig zijn – en oordeelt de tbs-verlengingsrechter desondanks dat verlenging niet is aangewezen en dat geen zorgmachtiging hoeft te worden afgegeven, dan wordt de tbs voorwaardelijk beëindigd. Is de tbs een jaar voorwaardelijk beëindigd geweest, dan eindigt de maatregel daarna definitief (artikel 6:2:17 Sv). De achterliggende gedachte bij de voorwaardelijke beëindiging is dat er geen abrupte beëindiging zou mogen plaatsvinden van de tbs, behalve indien het openbaar ministerie meent dat voor verlenging geen aanleiding is. Alleen in dat geval eindigt de tbs, als gezegd, door louter tijdsverloop.

De 3RO hebben in hun advies gewezen op de mogelijkheid dat de aansluitende behandeling, bedoeld in artikel 6:2:17, tweede lid, Sv, al dan niet contrair wordt beëindigd. In een dergelijk geval zou er geen justitiële titel meer zijn op grond waarvan de reclassering toezicht kan houden, aldus de 3RO. Dit beeld berust echter op een misverstand. De zorgmachtiging die de rechter kan afgeven op grond van de Wet forensische zorg, geldt voor een periode van zes maanden en kan strekken tot ambulante zorgverlening of een verplichte opname. Is dat laatste het geval – en daarop lijkt de 3RO te doelen – dan bevat de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg een voorziening voor het geval de geneesheer-directeur de behandeling tijdens de machtiging wenst te beëindigen. Een dergelijke beëindiging kan niet plaatsvinden zonder toestemming van de Minister

voor Rechtsbescherming. Wenst betrokkene de behandeling zelf tussentijds te beëindigen, dan kan dit enkel via een verzoek bij de rechter.

10

Deze wijziging ziet op de formulering van de bijstand van een raadsman. De formulering is aangepast aan de formulering zoals die in het Wetboek van Strafvordering wordt gehanteerd sinds de Wet van 17 november 2016, houdende implementatie van richtlijn nr. 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te laten brengen vanaf de vrijheidsbeneming en om met derden en consulaire autoriteiten te communiceren tijdens de vrijheidsbeneming (PbEU L294) (Stb. 2016, 475) en de Wet van 17 november 2016, houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met aanvulling van bepalingen over de verdachte, de raadsman en enkele dwangmiddelen (Stb. 2016, 476).

11

In de artikelen 6:3:3, eerste lid, en 6:3:10, eerste lid, Sv wordt het openbaar ministerie abusievelijk geschreven als 'openbaar Ministerie'. Dit wordt gecorrigeerd.

12

Met de Verzamelwet Veiligheid en Justitie 2013 (Stb. 2014, 540) is aan artikel 77ff Sr een delegatiegrondslag toegevoegd. Die grondslag is abusievelijk niet opgenomen in artikel 6:3:13 Sv, waarin artikel 77ff, derde en vierde lid, Sr is opgenomen. Met deze wijziging wordt dat gecorrigeerd.

13

Deze wijziging corrigeert artikel 6:3:14 Sv. In het eerste lid, onderdeel a, onder 6°, wordt de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege afzonderlijk genoemd, terwijl deze reeds onder subonderdeel 5° valt. Tegelijkertijd is de terbeschikkingstelling met voorwaarden abusievelijk niet opgenomen in de opsomming. Dat wordt gecorrigeerd.

Voorts wordt in het eerste lid, onderdeel b, verduidelijkt dat daaronder ook worden begrepen de maatregelen en aanwijzingen die de verdachte of de veroordeelde (ook) in diens vrijheid beperken, zoals de maatregel als bedoeld in artikel 38z Sr.

Het tweede lid regelt het geven van een opdracht tot het houden van toezicht aan een stichting, gecertificeerde instelling of reclasseringsinstelling. In de slotzin van dat artikellid wordt onbedoeld alleen gesproken van de reclasseringsinstelling. Om eventuele onduidelijkheid te voorkomen over de mogelijkheid de opdracht te geven aan een (andere) aangewezen stichting of gecertificeerde instelling, is de tekst aangevuld.

In het vierde lid, tot slot, wordt abusievelijk alleen gesproken over de veroordeelde, terwijl het artikel ook betrekking heeft op (toezicht op de naleving van voorwaarden door) de verdachte. Ook deze tekst is gecorrigeerd.

14

Deze wijziging corrigeert artikel 6:4:2 Sv. In het vijfde lid van die bepaling zijn met de Wet USB de artikelen 24b, vijfde lid, en 36f, vijfde lid, Sr en artikel 9b, tweede lid, van het Besluit tenuitvoerlegging geldboeten samengevoegd. Daarbij is echter onvoldoende rekening gehouden met de geldende bestemvolgorde van ongerichte betalingen; deze verschilt naar gelang het een schadevergoedingsmaatregel of een andere geldelijke sanctie betreft. Bij een schadevergoedingsmaatregel wordt een betaling geacht in de eerste plaats te strekken tot betaling van de hoofdsom (de schadevergoeding zelf, ter waarborging van de belangen van slachtoffers) en vervolgens tot betaling van de administratiekosten en eventuele verhogingen. Bij andere geldelijke sancties worden betalingen geacht in de eerste plaats te strekken tot voldoening van de administratiekosten, vervolgens tot eventuele verhogingen en pas in de laatste plaats tot de hoofdsom. Om dit onderscheid te verduidelijken, is het vijfde lid opgeknipt.

De wijziging van het zevende lid (nieuw) betreft een tekstuele aanpassing in verband met de Wet van 11 april 2018 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafrecht teneinde de vergoeding van affectieschade mogelijk te maken en het verhaal daarvan alsmede het verhaal van verplaatste schade door derden in het strafproces te bevorderen (Stb. 2018, 32).

15

In artikel 6:4:5, eerste lid, Sv wordt de verwijzing naar artikel 94a, derde en vierde lid, Sv aangepast, nu die artikelliden zijn vernummerd door de Wet van 26 juni 2013 tot aanpassing van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en de Uitvoeringswet Internationaal Strafhof in verband met de introductie van de mogelijkheid conservatoir beslag te leggen op het vermogen van de verdachte ten behoeve van het slachtoffer (Stb. 2013, 278).

In artikel 6:4:5, derde lid, Sv wordt nog gesproken van 'de ambtenaar die het dwangbevel heeft uitgevaardigd' als beroepsgerechtigde. Deze ambtenaar is vervangen voor de officier van justitie, als procesvertegenwoordiger

16 en 17

In de artikelen 6:4:12, 6:4:15 en 6:4:16 Sv wordt nog verwezen naar artikel 126la Sv. Dat artikel is met de Wet van 27 juni 2018 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering in verband met de verbetering en versterking van de opsporing en vervolging van computercriminaliteit (computercriminaliteit III) (Stb. 2018, 322) gewijzigd. Daarvoor in de plaats zijn gekomen de artikelen 138e en 138f Sv. De verwijzingen zijn hieraan aangepast.

18

Deze wijziging ziet op de formulering van de bijstand van een raadsman. De formulering is aangepast aan de tekst die in het Wetboek van Strafvordering wordt gehanteerd sinds de Wet van 17 november 2016, houdende implementatie van richtlijn nr. 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te laten brengen vanaf de vrijheidsbeneming en om met derden en consulaire autoriteiten te communiceren tijdens de vrijheidsbeneming (PbEU L294) (Stb. 2016, 475) en de Wet van 17 november 2016, houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met aanvulling van bepalingen over de verdachte, de raadsman en enkele dwangmiddelen (Stb. 2016, 476).

19

In artikel 6:6:8, eerste lid, Sv wordt het openbaar ministerie abusievelijk geschreven als 'openbaar Ministerie'. Dit wordt gecorrigeerd.

20

In artikel 6:6:10 Sv worden enkele technische wijzigingen doorgevoerd. Allereerst wordt in het eerste lid de tekst van onderdeel c in lijn gebracht met de tekst van onderdeel a. Dat is bij de Wet USB abusievelijk niet gebeurd. Voorts komt het vierde lid te vervallen, nu het daarin bepaalde reeds is opgenomen in artikel 6:2:17 Sv. De artikelliden die betrekking hebben op vreemdelingen als bedoeld in artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000, worden met het oog op de leesbaarheid in een apart artikel ondergebracht (zie onder 21). Tot slot wordt de tijdelijke opname, zoals thans opgenomen in artikel 6:6:11, zevende lid, Sv, in dit artikel geplaatst. Dat is systematisch logischer, omdat artikel 6:6:11 Sv grotendeels betrekking heeft op de vordering tot verlenging van de terbeschikkingstelling. Daarvoor pleit tevens dat de tijdelijke opname kan worden gezien als een 'sanctie' op de niet-naleving van de voorwaarden die gedurende de looptijd van de terbeschikkingstelling kunnen worden opgelegd. Voor de duidelijkheid wordt nog opgemerkt dat de aanhoudingsbevoegdheid van artikel 6:3:15 Sv ook kan worden toegepast met het oog op de tijdelijke crisisopname.

21

Met het oog op de leesbaarheid van de regeling worden de bepalingen samengevoegd die betrekking hebben op de beëindiging en herleving van de terbeschikkingstelling bij vreemdelingen als bedoeld in artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000 (huidig artikel 6:6:10, derde, vijfde en zesde lid, Sv).

22

Bij de Wet USB is het huidige artikel 509q Sv per abuis slechts gedeeltelijk overgenomen in het nieuwe artikel 6:6:11 Sv. Met deze wijziging wordt dat verzuim gecorrigeerd. Het vervallen van het zevende lid vloeit voort uit de wijziging van artikel 6:6:10 Sv. Zie onder 20.

23

Deze wijziging heeft betrekking op artikel 6:6:12 Sv, waarin artikel 509o Sv is opgenomen. Laatstgenoemd artikel is gewijzigd met de Wet van 31 januari 2018 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, de Penitentiaire beginselenwet, de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden, de Beginselenwet justitiële jeugdinstellingen en enkele andere strafrechtelijke wetten met het oog op het aanbrengen van enkele hoofdzakelijk procedurele verbeteringen ten behoeve van de rechtspraak (Stb. 2018, 30) en de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38). Artikel 6:6:12, derde lid, Sv wordt overeenkomstig aangepast. Voorts wordt verduidelijkt dat het in die bepaling gaat om de terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege.

24

In de tekst van artikel 6:6:13 Sv worden enkele verschrijvingen gecorrigeerd.

25

De artikelen over beroep (de artikelen 6:6:15 tot en met 6:6:17 Sv) zien op meerdere maatregelen. De tekst van artikel 6:6:16, derde lid, is echter abusievelijk beperkt tot de tbs-maatregel. Verduidelijkt is dat de bevoegdheid van de voorzitter ook ziet op (het beëindigen van) de maatregel tot plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders.

26

In de artikelen 6:6:20, derde lid, en 6:6:21, vijfde lid, Sv wordt artikel 40 Sv (oud) van overeenkomstige toepassing verklaard. Sinds de Wet van 17 november 2016, houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met aanvulling van bepalingen over de verdachte, de raadsman en enkele dwangmiddelen (Stb. 2016, 460) is de inhoud van artikel 40 Sv (oud) opgenomen in artikel 39 Sv. De verwijzingen zijn hieraan aangepast.

27

Met deze wijziging worden de artikelen 38aa tot en met 38ag Sr verplaatst naar het Wetboek van Strafvordering. Die artikelen zijn geïntroduceerd bij de Wet van 25 november 2015 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en Wetboek van Strafvordering in verband met het laten vervallen van de maximale duur van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege, het verlengen van de proeftijden van de voorwaardelijke invrijheidsstelling en de invoering van een langdurige gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende maatregel voor ter beschikking gestelden en zeden- en geweldsdelinquenten (langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking) (Stb. 2015, 460). Zij hebben betrekking op de tenuitvoerlegging van de maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking en zijn derhalve meer op hun plaats in Boek 6 van het Wetboek van Strafvordering. De artikelen zijn inhoudelijk ongewijzigd overgenomen. Artikel 38ad Sr (toezicht) is niet overgenomen, omdat het daarin bepaalde reeds algemeen is geregeld in artikel 6:3:14 Sv.

Onderdeel L

Dit onderdeel betreft een tekstuele wijziging van artikel 14c Sr. Voor de goede orde wordt hierbij opgemerkt dat wordt beoogd in het eerste lid tweemaal 'reclassering' te vervangen door 'reclasseringsinstelling', maar dat in het vijfde lid wel in het algemeen sprake blijft van 'de

reclassering'. Het voorgestelde artikel 14c, vijfde lid, Sr is met de Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2018 (Stb. 2018, 228) omgenummerd tot artikel 14c, zesde lid.

Onderdeel M

Dit betreft een technische correctie die volgt uit samenloop van de Wet USB met de Wet van 25 november 2015 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en Wetboek van Strafvordering in verband met het laten vervallen van de maximale duur van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege, het verlengen van de proeftijden van de voorwaardelijke invrijheidsstelling en de invoering van een langdurige gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende maatregel voor ter beschikking gestelden en zeden- en geweldsdelinquenten (langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking) (Stb. 2015, 460). In die wet zijn het tweede en derde lid van artikel 38j Sr komen te vervallen. De in artikel II, onderdeel DD, van de Wet USB opgenomen wijziging kan hierdoor worden geschrapt.

Onderdeel N

Dit onderdeel corrigeert een verwijzing in artikel 77, eerste lid, Sr naar de titel over internationale rechtshulp. Met de Wet herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken (Stb. 2017, 246) is de betreffende titel verplaatst naar Boek 5 van het Wetboek van Strafvordering. De verwijzing is hieraan aangepast.

Onderdeel O

Het in artikel II, onderdeel C, van de Wet USB voorgestelde artikel 14c, vijfde lid, Sr is met de Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2018 (Stb. 2018, 228) omgenummerd tot artikel 14c, zesde lid. Waar nodig zijn verwijzingen overeenkomstig aangepast. Door een foutieve wijzigingsopdracht in de Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2018 is dat echter niet gebeurd in artikel I, onderdeel MM, van de Wet USB. Met onderhavig onderdeel vindt die aanpassing alsnog plaats.

Onderdeel P

In artikel II, onderdeel GGG, van de Wet USB wordt artikel 90quinquies Sr (definitie instelling voor verpleging van ter beschikking gestelden) gewijzigd. Die definitiebepaling is echter reeds gewijzigd door de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38). De wijzigingsopdracht wordt om die reden geschrapt.

Onderdeel Q

Bij de in de Wet USB gedane wijzigingen van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden (artikel VIII) is nog geen rekening gehouden met de wijziging van diezelfde wet door de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38). Een deel van de voorgestelde wijzigingen is daardoor niet langer uitvoerbaar. Artikel VIII is om die reden aangepast.

Onderdeel R

De wijziging van artikel 1 Gratiwet leverde een minder leesbare definitiebepaling van 'openbaar ministerie' op. Dat wordt met deze wijziging gecorrigeerd.

Onderdeel S

Dit betreft een correctie van de aanduiding van de Minister van Justitie en Veiligheid in artikel 14 van de Noodwet rechtspleging.

Onderdeel T

In de Opiumwet is de verwijzing naar artikel 35 Sr abusievelijk onjuist vervangen. De inhoud van artikel 35 Sr staat niet in artikel 6:1:10 Sv, maar in artikel 6:1:12 Sv. De verwijzing wordt om die reden gecorrigeerd.

Onderdeel U

Artikel XXI van de Wet USB wordt opnieuw vastgesteld. Het artikel had betrekking op de Uitvoeringswet Internationaal Strafhof, maar dat betreft een rijkswet. Een rijkswet kan niet via een

reguliere wet worden gewijzigd. In plaats daarvan is voorzien in wijziging van de Uitvoeringswet Speciale Kamers Kosovo voor zover daarin wordt verwezen naar artikelen in het Wetboek van Strafvordering. De Uitvoeringswet Internationaal Strafhof zal later alsnog worden gewijzigd middels een voorstel van rijkswet.

Onderdeel V

Bij de in de Wet USB gedane wijzigingen van de Vreemdelingenwet 2000 is verzuimd de verwijzingen naar artikelen in het Wetboek van Strafvordering te corrigeren. Dit verzuim wordt met dit onderdeel hersteld.

Onderdeel W

Bij de wijzigingen van de Wegenverkeerswet 1994 is verzuimd te bepalen dat de officier van justitie na inwerkingtreding niet meer de wettelijke verantwoordelijkheid heeft voor de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen rondom het rijbewijs. De thans voorgestelde wijzigingen corrigeren hiervoor door te bepalen dat degene die het rijbewijs moet inleveren, dit moet doen op de schriftelijk aan hem gemelde plaats. Voor de goede orde wordt hierbij opgemerkt dat deze plaats ook na deze voorgestelde wijziging nog steeds het parket kan zijn, maar bijvoorbeeld ook een politiebureau.

Onderdeel X

Bij de wijziging van artikel 8, tweede lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden was abusievelijk een deel van de bepaling geschrapt. Met deze wijziging wordt dit gecorrigeerd.

Onderdeel Y

In de tekst van artikel XXIX is een verwijzing gecorrigeerd.

Onderdeel Z

In artikel XXX, onderdeel B, van de Wet USB was abusievelijk een onjuist artikellid opgenomen.

Onderdeel AA

In de tekst van artikel XXXII is een verwijzing gecorrigeerd.

Onderdeel BB

In artikel XXXIV van de Wet USB wordt de Wet op de jeugdzorg gewijzigd. Nu deze wet reeds per 1 januari 2015 is vervallen (Stb. 2014, 105), is dit geen geldige wijzigingsopdracht meer en wordt deze geschrapt.

Onderdeel CC

Bij de in de Wet USB opgenomen wijzigingen van de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnis (WOTS) is verzuimd in de artikelen 51 en 56 WOTS de directe verantwoordelijkheid voor de tenuitvoerlegging van de Minister van Justitie en Veiligheid door te voeren. Dit verzuim wordt hersteld. Met het tweede deel van de wijziging van artikel 51 WOTS komt te vervallen dat het openbaar ministerie de voor tenuitvoerlegging vatbare uitspraak aan de minister verstrekt, aangezien dit reeds volgt uit artikel 6:1:1, tweede lid, Sv voor alle voor tenuitvoerlegging vatbare rechterlijke beslissingen.

Onderdeel DD

Dit betreft een correctie van de aanduiding van de Minister van Justitie en Veiligheid in artikel 1, onderdeel o, van de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke sancties en beslissingen tot confiscatie.

Onderdeel EE

Bij het aanpassen van de verwijzing in artikel 11, eerste lid, van de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke sancties en beslissingen tot confiscatie is abusievelijk vergeten artikel 6:1:9 Sv in de opsomming op te nemen. De verwijzing is derhalve aangevuld.

Onderdeel FF

Bij de herformulering van artikel 22 van de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke sancties en beslissingen tot confiscatie is per abuis verwezen naar enkele verkeerde artikelen uit het Wetboek van Strafvordering. Voorts is weggevallen dat de vordering tot het toepassen van het dwangmiddel gijzeling (artikel 6:6:25 Sv), bedoeld in het eerste lid, onder a, wordt behandeld door de rechtbank Noord-Nederland. Het bovenstaande is gecorrigeerd door artikel XLI, onderdeel L, van de Wet USB opnieuw vast te stellen.

Onderdeel GG

In de Wet USB is een wijziging van de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke sancties en beslissingen tot confiscatie geformuleerd die niet kan worden doorgevoerd. Met de voorgestelde wijziging wordt dat gecorrigeerd.

Onderdeel HH

Artikel XLIV van de Wet USB voorziet in overgangsrecht voor de toepassing van het juridisch jaar (artikel 136 Sv), zoals gewijzigd in artikel I, onderdeel I, van de Wet USB. Bepaald is dat die wijziging niet van toepassing is op veroordelingen tot vrijheidsstraf die zijn uitgesproken voor het tijdstip waarop de Wet USB in werking treedt. In het kader van het implementatieprogramma USB is gebleken dat de betreffende wijziging grote gevolgen heeft voor de organisaties in de tenuitvoerleggingsketen. Voor alle lopende zaken zullen honderdduizenden termijnen opnieuw moeten worden berekend, deels geautomatiseerd en deels handmatig. Vervolgens moeten die herberekeningen worden verwerkt in de keten. Voor geautomatiseerde berichten betekent dit een zeer groot aantal transacties – een veelvoud van het aantal herberekeningen – dat verwerkt moet worden in de diverse applicaties. Voor handmatige verwerking geldt bovendien dat dit erg arbeidsintensief en foutgevoelig is. Dit is onwenselijk.

Voorts is het overgangsrecht bij nader inzien te beperkt vormgegeven. Met name de afwezigheid van overgangsrecht voor vrijheidsbeperkende en geldelijke sancties is problematisch. Niet alleen vanuit een oogpunt van rechtsgelijkheid, maar ook omdat strafrechtelijke beslissingen uit meerdere sanctiecomponenten kunnen bestaan. Daardoor kunnen beslissingen deels wel en deels niet onder het overgangsrecht vallen. Bepaalde sanctiecomponenten kunnen bovendien worden omgezet. Zo kan een financiële sanctiecomponent, zoals een geldboetevonnis, schadevergoedingsmaatregel of ontnemingsmaatregel – waarvoor geen overgangsrecht geldt – op enig moment worden omgezet naar een vrijheidsbenemende component, zoals vervangende hechtenis of gijzeling. Dat vergt extra berekeningen en verwerkingen in de systemen. Ook dit is onwenselijk.

Gelet hierop is besloten het overgangsrecht met betrekking tot het gewijzigde artikel 136 Sv uit te breiden naar alle strafrechtelijke beslissingen. De nieuwe definitie van het juridisch jaar is aldus alleen van toepassing op nieuwe strafrechtelijke beslissingen (voor zover zij in jaren zijn gesteld). Bepalend daarbij is het moment waarop de uitspraak is gedaan; daarmee is ook de vraag van de NOvA op dit punt beantwoord.

De bepaling is bovendien technisch gecorrigeerd: om een correcte werking te garanderen is het overgangsrecht gekoppeld aan de inwerkingtreding van artikel I, onderdeel I, van de Wet USB – het specifieke artikel waarin artikel 136 Sv wordt gewijzigd – en dus niet de Wet USB als geheel.

In zijn advies stelt de Rvdr dat de voorgestelde correctie van het overgangsrecht leidt tot ongelijkheid tussen gestraften. Volgens de Rvdr is het onwenselijk als tot in lengte van jaren verschillen blijven bestaan bij de berekening van straffen en maatregelen. Bij een gevangenisstraf van enkele jaren kan het voorgestelde overgangsrecht leiden tot een aanzienlijk verschil, aldus de Rvdr.

Dit standpunt wordt niet gedeeld. Voor zover de Rvdr meent dat het aangepaste overgangsrecht leidt tot ongelijkheid bij de berekening van gevangenisstraffen, zij benadrukt dat het oorspronkelijke overgangsrecht reeds bepaalt dat bestaande veroordelingen tot een vrijheidsstraf zijn uitgesloten van de aanpassing van het juridisch jaar.

Als het overgangsrecht ongewijzigd zou blijven, moeten andere straffen en maatregelen (voor zover zij in jaren zijn gesteld) echter wél opnieuw worden berekend. Daarin zit nu juist een onwenselijke ongelijkheid ten opzichte van de vrijheidsstraffen. Met de voorgestelde correctie van het overgangsrecht wordt bereikt dat alle strafrechtelijke beslissingen gelijk worden behandeld. Is een strafrechtelijke beslissing genomen vóór de inwerkingtreding van de Wet USB, dan blijft de termijn ongewijzigd. Is een strafrechtelijke beslissing genomen ná inwerkingtreding van de Wet USB, dan wordt de termijn berekend met inachtneming van de nieuwe definitie, ongeacht de sanctie.

De Rvdr heeft voorts verzocht om bijzonder overgangsrecht. Bij gebrek aan bijzonder overgangsrecht is – aldus de Rvdr – bepalend of een wijziging sanctierecht dan wel procesrecht betreft. Een wijziging van sanctierecht vindt in beginsel slechts toepassing op strafbare feiten gepleegd na inwerkingtreding van de wetwijziging, tenzij er sprake is van een voor de betrokkene gunstiger regime. Wijzigingen in procesrecht vinden onmiddellijke toepassing. De Rvdr meent dat het wetsvoorstel zowel een sanctie- als procesrechtelijke inhoud heeft, waardoor er zich misverstanden kunnen voordoen.

Ook deze opvatting van de Rvdr wordt niet gedeeld. Zowel het nieuwe Boek 6 Sv als onderhavig wetsvoorstel zien op de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen. Het betreft derhalve louter procesrechtelijke aspecten. In het uitzonderlijke geval dat een wijziging toch wordt geclassificeerd als sanctierecht, geldt de hoofdregel van artikel 1, tweede lid, Sr. Er is derhalve geen noodzaak om te voorzien in bijzonder overgangsrecht.

Onderdeel II

De samenloopbepaling met de Wet digitale processtukken Strafvordering (Stb. 2016, 90) bevat in onderdeel B een verkeerde wijzigingsopdracht (artikel I, onderdeel Ga, bestaat al). De samenloopbepaling is om die reden gecorrigeerd.

ARTIKEL II

Dit artikel wijzigt het Wetboek van Strafvordering.

Onderdeel A

Bij Wet van 22 november 2017 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de regeling van het vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie (Stb. 2017, 462) is artikel 126jj Sv geïntroduceerd. In die bepaling, die dateert van na de Wet USB, wordt nog verwezen naar artikel 564 Sv. De inhoud van artikel 564 Sv is opgenomen in artikel 6:1:6 Sv. De verwijzing is daarop gecorrigeerd.

Onderdeel B

Dit betreft een technische correctie; in artikel 5.3.14 Sv wordt nog verwezen naar artikelen uit het Wetboek van Strafvordering die met de Wet USB zijn vernummerd.

Onderdeel C

Met deze wijziging vervallen de executieverjaringstermijnen. Dit betekent dat zodra een in een rechterlijke uitspraak of strafbeschikking opgelegde straf of maatregel onherroepelijk is geworden, deze ten uitvoer kan worden gelegd tot het moment dat de veroordeelde overlijdt. Met dit voorstel wordt uitvoering gegeven aan de bij de Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor het jaar 2018 aangenomen motie Van Oosten c.s. (Kamerstukken II 2017/18, 34775 VI, nr. 50), waarin de regering wordt opgeroepen met een voorstel te komen om een einde te maken aan de executieverjaring. De wijziging is toegelicht in paragraaf 4 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

ARTIKEL III

Dit artikel wijzigt het Wetboek van Strafrecht.

Onderdeel A

Dit onderdeel wijzigt enkele leden van artikel 37a Sr. Dat artikel omvat onder meer de voorwaarden voor het kunnen opleggen van de tbs-maatregel. De wijziging betreft een verduidelijking van de huidige wettekst. Deze verduidelijking is nodig omdat onderzoeken van het WODC en de Erasmus Universiteit Rotterdam hebben uitgewezen dat officieren van justitie en rechters thans niet altijd gebruikmaken van de mogelijkheden die de wet biedt om ook ten aanzien van weigerende observandi de tbs-maatregel te vorderen respectievelijk op te leggen, en dat dit mede is ingegeven doordat de huidige wettekst daarover niet duidelijk is. Een materiële wijziging van de criteria voor het opleggen van de tbs-maatregel is niet beoogd.

Mede in reactie op het advies van de NOvA wordt opgemerkt dat bij het formuleren van de wijzigingsopdracht is uitgegaan van artikel 37a Sr zoals dat luidt na inwerkingtreding van de wijziging van dat artikel in de Wet forensische zorg (Stb. 2018, 38). Zie artikel 7.1, onderdeel F, van de Wfz. Die wijziging was nog niet doorgevoerd ten tijde van de consultatie van dit wetsvoorstel, waardoor onbedoeld onduidelijkheid is ontstaan over welke versie van artikel 37a Sr als vertrekpunt is genomen.

Zoals aangekondigd in de brief over weigerende observandi van 8 oktober 2018 (Kamerstukken II 2018/19, 29452, nr. 229) ziet de voorgestelde verduidelijking op twee aspecten.

In de eerste plaats wordt duidelijker tot uitdrukking gebracht dat het vereiste dat bij de verdachte ten tijde van het gepleegde feit sprake moet zijn van een 'gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens', oftewel het stoornisvereiste, geen gedragskundig maar een juridisch criterium is. Dit in tegenstelling tot wat de Rvdr in zijn advies heeft opgemerkt. Volgens vaste jurisprudentie van de Hoge Raad kan een rechter zijn oordeel ook op andere gronden baseren dan een vastgestelde medische diagnose. Door van de passief geformuleerde zin van het eerste lid een actieve te maken en door het stoornisvereiste iets naar achteren te plaatsen, komt duidelijker tot uitdrukking dat het juridische oordeel van de rechter centraal staat en niet een medisch oordeel. Dit wordt verder onderstreept door in het derde lid de zinsnede dat de rechter de last tot terbeschikkingstelling slechts kan afgeven nadat hij zich een advies van twee gedragsdeskundigen (pro Justitia-rapportage) heeft doen overleggen, wordt vervangen door de zin dat de rechter zich ten behoeve van zijn oordeel een advies van twee gedragsdeskundigen doet overleggen. Hiermee wordt verduidelijkt dat de rechter ook tbs kan opleggen in het geval van een pro Justitia-rapportage zonder vastgestelde diagnose, mits hij op andere gronden tot het oordeel komt dat sprake is van een geestesstoornis. Hiermee wordt tevens de vaste jurisprudentie van de Hoge Raad gecodificeerd.

De tweede verduidelijking betreft het karakter van de tbs-maatregel en de balans tussen de criteria. De tbs-maatregel is bovenal een beveiligingsmaatregel en bij de oplegging ervan gaat het niet alleen om de aanwezigheid van een geestesstoornis bij de verdachte ten tijde van het plegen van het delict, maar moet juist ook gekeken worden naar de risico's voor de veiligheid van de samenleving in de toekomst. Het gevaar voor de samenleving en de kans op recidive kan en zou meer de bepalende factor moeten zijn bij oplegging van tbs. Dit heeft als voordeel dat dit ten tijde van de berechting te bepalen is en dat het ook bij weigerende observandi is vast te stellen. De hiervoor in de gedragskunde gebruikte risicotaxatie via instrumenten op basis van dossierinformatie is van hoog niveau, naar de laatste stand van de wetenschap en doorgaans zeer betrouwbaar. Het aldus bepaalde risico op recidive geeft de officier van justitie en de rechter een concreet handvat om te toetsen aan het criterium gevaar voor de samenleving. Om dit karakter van de tbs-maatregel en het belang van het veiligheids criterium te onderstrepen, is het veiligheids criterium uit het eerste lid naar voren geplaatst. Ook het achtste lid is naar voren gehaald. Dat wordt nu het vijfde lid.

Tot slot is het taalgebruik gemoderniseerd en is aan het derde lid een grondslag toegevoegd om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels te kunnen stellen over de pro Justitia-rapportage. Die regels kunnen zowel zien op de totstandkoming als de inhoud van de rapportage.

De Rvdr merkt in zijn advies op dat de tekstuele verduidelijking van artikel 37a Sr de suggestie wekt dat oplegging van de tbs-maatregel ook mogelijk is als de stoornis niet is vast te stellen,

maar het recidivegevaar wel. Dat is uiteraard niet het geval. Met de voorgestelde verduidelijking is geen materiële wijziging beoogd. Het belang van de veiligheid wordt weliswaar meer op de voorgrond geplaatst, maar de voorwaarden voor oplegging van de tbs-maatregel – stoornis én recidivegevaar – wijzigen niet. Dat bij de invulling van het criterium 'gevaar voor de samenleving' meer aandacht wordt besteed aan het gebruik van instrumenten voor risicotaxatie, doet daaraan niets af.

Onderdeel B

De artikelen 38aa tot en met 38ag Sr worden overgeheveld naar het Wetboek van Strafvordering en kunnen dus op deze plaats vervallen. Zie nader de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdeel K, onder 27.

ARTIKEL IV

Met de Wet van 3 april 2019 tot wijziging van de Beginselenwetten, de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens, de Wet politiegegevens en enkele andere wetten in verband met het vervoer, het medisch klachtrecht en wijzigingen van technische aard (Stb. 2019, 141) is in artikel 3, vierde lid, van de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) abusievelijk een verwijzing naar onderdeel I van artikel 5, vierde lid, Pbw opgenomen. Dit had onderdeel h moeten zijn. Van de gelegenheid is gebruikgemaakt om dit te corrigeren.

ARTIKEL V

In artikel 35b van de Scheepsvaartverkeerswet wordt een verwijzing gecorrigeerd.

ARTIKELN VI EN VII

Deze artikelen regelen de samenloop van de Wet USB met wetten die na de Wet USB tot stand zijn gekomen, maar nog niet in werking zijn getreden. Diverse wijzigingen die met de Wet USB worden gemaakt, lopen samen met wijzigingen in de betreffende regelingen.

Het gaat om de volgende wetten:

VI. de Wet van 8 maart 2017 tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Invorderingswet 1990 en enkele andere wetten in verband met een vereenvoudiging van de beslagvrije voet (Wet vereenvoudiging beslagvrije voet) (Stb. 2017, 110); en

VII. de Wet van 24 januari 2018, houdende regels voor het kunnen verlenen van verplichte zorg aan een persoon met een psychische stoornis (Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg) (Stb. 2018, 37).

De samenloopbepalingen voorzien in aanpassing van de Wet USB of de andere regeling – afhankelijk van welke regeling eerder in werking treedt – om ervoor te zorgen dat de parallelle wijzigingen allen tot hun recht komen.

De KBvG heeft in zijn advies gevraagd om aanvulling van artikel XIX van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Stb. 2017, 110) door daarin tevens te verwerken de met diezelfde wet te introduceren artikelen 475ga en 475gb van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). Dit zou echter een materiële wijziging inhouden van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet die de functie van een samenloopbepaling te buiten gaat en ook overigens los staat van de Wet USB en onderhavig wetsvoorstel. Om die reden is aan het verzoek geen gevolg gegeven.

In zijn advies besteedt het OM aandacht aan artikel 6:6:13, vijfde lid, Sv, zoals dat komt te luiden indien artikel VIII wordt toegepast. Het OM geeft daarbij terecht aan dat de combinatie van een aanhouding van de rechterlijke beslissing (maximaal drie maanden) en een verlenging van de terbeschikkingstelling (minimaal een jaar) niet samengaat met het afgeven van een zorgmachtiging als bedoeld in artikel 2.3 van de Wet forensische zorg. De rechter kan immers niet eerder toepassing geven aan artikel 2.3 van de Wet forensische zorg dan nadat de terbeschikkingstelling (voorwaardelijk) is beëindigd. En de terbeschikkingstelling kan na verlenging niet eerder (voorwaardelijk) worden beëindigd dan een jaar na de verlenging. Daarom is de

samenloopbepaling aangescherpt. Deze is nu zo vormgegeven dat de rechter ten behoeve van het afgeven van een zorgmachtiging zijn beslissing wel drie maanden kan aanhouden, maar dat een verlenging van de terbeschikkingstelling in dat geval achterwege blijft. In afwachting van de rechterlijke beslissing loopt de terbeschikkingstelling door (artikel 6:6:11, vierde lid, Sv).

ARTIKEL VIII

Uit de inwerkingtredingsbepaling vloeit voort dat het tijdstip van inwerkingtreding van de verschillende artikelen en onderdelen verschillend kan worden vastgesteld. Deze mogelijkheid van gefaseerde inwerkingtreding is om twee redenen gewenst. Ten eerste omdat de samenloop wordt geregeld met enkele wetsvoorstellen en wetten, waarbij het moment van inwerkingtreding kan worden gedicteerd door de andere regeling. Dit kan ook tot gevolg hebben dat op onderdelen wordt afgeweken van de zogeheten vaste verandermomenten (inwerkingtreding in beginsel per 1 januari of 1 juli). Ten tweede is de mogelijkheid van gefaseerde inwerkingtreding gewenst om artikel II, onderdeel C, van dit wetsvoorstel, dat betrekking heeft op het afschaffen van de executieverjaringstermijnen, separaat en op een later moment in werking te kunnen laten treden. Dit hangt samen met de in paragraaf 5 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting beschreven uitvoeringsconsequenties.

De Minister voor Rechtsbescherming,